

DUHOVNI PASTIR

Izhaja vsak mesec.

Velja 8 K na leto.

XXX. letnik.

V Ljubljani, november 1913.

XI. zvezek.

Homiletika.

(Spisal dr. Fr. Ušeničnik.)¹

Uvod.

§ 1. Pojem in namen cerkvene zgovornosti.

Pravila katerekoli umetnosti je treba izvajati iz namena, kateremu služi. Ako torej hočemo za umetnost cerkvene zgovornosti dobiti trdna načela, moramo najprej določiti nje namen. Pojem zgovornosti je podlaga, na kateri se snuje naše navdilo.

Pojem zgovornosti vobče. Zgovornost v širšem pomenu je sposobnost dobro, t. j. namenu primerno, govoriti (ars bene dicendi). Namen, ki ga hočemo z besedo doseči, pa je trojen: ali estetični užitek ali pouk ali pa svobodna odločitev volje. Dar zgovornosti v širšem pomenu ima torej pesnik, čigar poezije so nam vir estetičnega užitka; zgovoren je tudi, kdor umeje dobro učiti ali o kaki stvari tako govoriti, da dobé poslušalci jasne pojme o njej; posebej pa, v ožjem pomenu, ima umetnost zgovornosti tisti, čigar beseda nam gane v oljo.

Zgovornosti v ožjem pomenu je estetični užitek samo pomoček, ne namen; tudi samo učiti noče prava zgovornost. Zgovornosti v pravem pomenu namen je: obvladati voljo poslušalcev.

Zato pravimo: zgovornost v ožjem pomenu (eloquentia) je umetnost, z živo besedo odločilno vplivati na voljo. Definicija je posneta po znanem Ciceronovem izreku: »sit orator nobis is, qui accommodata ad persuadendum possit dicere.«² Govornik nas hoče prego-

¹ Spis, ki ga po želji urednika »Duhovnega Pastirja« priobčujem, je del »Duhovnega pastirstva«. Celotnega »Duhovnega pastirstva«, ki sem ga v rokopisu domalega dovršil, sedaj ne kaže izdajati. V Rimu pripravljajo nov Corpus iuris canonici. Brez dvoma se bo marsikaj izpremenilo, drugo bolj natanko določilo. Knjiga »Duhovnega pastirstva« bi komaj izšla, pa bi bila že zastarela, polna nedostatkov. Zato je treba čakati, da izdajo prej nanovo kodificirano cerkveno pravo; in upanje je, da se bo to kmalu zgodilo.

F. U.

² De orat. I. c. 61; cf. De invent. rhet. I. c. 5.

v kriti; ni mu dosti, da mu pritegnemo samo z umom; pridobiti hoče predvsem našo voljo.

To je torej bistveno zgovernosti: z živo besedo hoče odločilno vplivati na voljo. Kako naj vpliva, etično dobro ali slabo, tega ne pove definicija zgovernosti. Kakor vsako drugo umetnost, tako tudi zgovernost človek lahko zlorabi v slabe namene.

Pa tudi tega ni v pojmu zgovernosti, da govornik s svojo besedo vedno doseže svoj cilj.

Človeška volja je svobodna, in zato se lahko upira tudi najbolj prepričevalni besedi; a govornik je steryl svojo dolžnost, če je govoril tako, da bi si mogel osvojiti voljo poslušalcev.

Stari Grki in Rimljani so ločili trojno vrsto govorov: 1. *genus deliberativum*; tako so imenovali politične govore v zbornicah in pri ljudskih shodih; 2. *genus iudiciale*; to so bili govori pred sodniki; 3. *genus demonstrativum* ali *genus panegyricum*; to so govori, ki so bili v navadi kot »*laudationes funebres*«, največkrat pa kot del političnih in sodnih govorov.¹

Prav tako lahko delimo svetne govore tudi v naši dobi. — Akademskih razprav, ki jim je namen samo pouk, ne štejemo v vrsto pravih govorov.

Pojem cerkvene zgovernosti. Cerkevna zgovernost je umetnost, krščanske resnice tako oznanovati, kakor ustreza namenu svete Cerkve. Namen svete Cerkve, ki veleva svojim služabnikom oznanovati sveti evangelij, pa je: buditi in pospeševati v ljudeh krščansko življenje. Z ozirom na ta namen, dano definicijo lahko takole izpopolnimo: cerkevna zgovernost je umetnost, krščanske resnice z živo besedo tako oznanovati, da more govor v poslušalcih krščansko življenje buditi in pospeševati.

Da pa more božja beseda, seveda vedno v zvezi z milostjo, roditi in gojiti v nas novo, nadnaravno življenje, je treba:

1. da resnice svete vere kot normo krščanskega življenja z adosti poznamo;

2. da se teh resnic oklenemo z živo vero in delavno ljubeznijo.

To sta dve točki, dva momenta, ki jih mora cerkveni govornik imeti kot cilj pred očmi. Učiti mora poslušalce, da krščanske resnice dobro spoznajo, in izpodbujati jih mora, da po teh resnicah tudi živé.

Z ozirom na ti dve točki delimo cerkvene govore v dve glavni vrsti. V vsakem cerkvenem govoru morata sicer biti združena oba momenta, pouk za razum in izpodbuda za

¹ Cf. Aristoteles. *Rhetor.* I. 3; klasičen zgled za *genus deliberativum* je Ciceronov govor *De imperio Cn. Pompei*; v III. delu, cap. 10. sq., je vpleten *genus demonstrativum*.

voljo, vendar ne v enaki meri; in po tem, kakor prevladuje prvi ali drugi moment, dobi govor drugo in drugo obliko.

Če je govorniku prvi in glavni cilj to, da poslušalci resnico dodobra spoznajo, ima ves govor značaj pouka, in ga zato imenujemo poučni, didaskalični govor.

Če pa je govorniku predvsem do tega, da se volja poslušalcev za nekaj odloči, da poslušalci nekaj storé, tedaj govornik stvar tudi pojasnjuje in po potrebi dokazuje, vendar mu pouk ni cilj, ampak samo pomoček, ki hoče z njim pridobiti voljo poslušalcev; govor je ekshortativen, parenetiški, paregoretiški.¹

Drugi delé cerkvene govore v homilijo in tematično pridigo. V homiliji govornik razlaga perikopo sv. pisma: predmet in načrt govora je določen po odbrani perikopi. V tematični pridigi si govornik sam določi predmet, tème, in sam si naredi načrt, ne da bi se vezal na to ali ono posamezno perikopo sv. pisma.

To razdelitev je prvi znanstveno utemeljil Keppler v svoji razpravi: »Beiträge zur Entwicklung der Predigtanlage« (v Theol. Quartalschrift, Bd. 74, Tübingen 1892, pg. 53 sq.), in mnogi učitelji zgovernosti naše dobe so si jo osvojili; gl. n. pr. razpravo »Thematische Predigt und Homilie« von Aug. Rösler v »Erster Homiletischer Kurs in Wien 1911« (Wien u. Leipzig 1911), pg. 65 sq. Glavni razlog, na katerega se razdelitev opira, je zgodovinski razvoj cerkvene zgovernosti. Ta razvoj nam že od početka kršćanstva kaže dvojno obliko cerkvenih govorov: homilijo in prosti govor.

A dasi je razdelitev v homilijo in tematično pridigo zgodovinsko utemeljena in upravičena, se nam za pouk v cerkveni zgovernosti prva razdelitev zdi bolj praktična. Za mladega govornika je namreč pred vsem važno, da se zaveda glavnega namena, cilja, ki ga hoče doseči s svojim govorom. Ta cilj si mora določiti, preden začne izdelovati svoj govor, in pri nabiranju snovi in pri načrtu mora vedno imeti pred seboj svoj cilj. Iz tega didaktičnega razloga smo sprejeli razdelitev, ki loči cerkvene govore z ozirom na cilj v didaskalične in parenetiške govore. Homilija je v tej razdelitvi posebna vrsta didaskaličnih govorov.²

Zgledi za didaskaličen govor. 1. Da vredno prejmemo zakrament sv. pokore, je potrebno pet reči. — 2. Kaj je odpustek? — 3. Cerkevni obredi na cvetno nedeljo. — Vprašanja v katekizmu so domalega vsa taka, da je odgovor predmet poučnemu govoru.

Zgledi za parenetiški govor. 1. Pomagajte ubogim dušam v vica. — 2. Varujte se, da ne padete nazaj v stare grehe. — 3. Grešniki, nikar se ne veselite, ampak raji jokajte.

Kolika je razlika med didaskaličnimi in paregoretiškimi pridigami, se zlasti očitno vidi pri dveh zbirkah govorov Pavla

¹ Παραινέω, παραγορέω, exhortor, opominjam, izpodbujam. Cf. Jungmann-Gatterer, Theorie der geistlich. Beredsamkeit¹. Freib. i. Br. 1908, pg. 42 ssqq.

² Razloge za eno in drugo razdelitev gl. Stingerer, Wo steht unsere heutige Predigt? (Linz a. d. Donau 1910.) pg. 36 sq.

Segnerija pod naslovom: »Il Cristiano instruito« in pa »Il Quaresimale«. Predmet je večkrat isti, a je vse drugače obdelan v prvi, drugače v drugi knjigi. V »Cristiano instruito«, kjer je Segneriju glavni cilj pouk, vlada stroga logika; v »Quaresimale« se z logiko družijo tenkočutna psihologija.

Če primerjamo svetno zgovornost s cerkveno, vidimo, da se pojem svetne zgovornosti v pravem pomenu vjema s cerkveno zgovornostjo v obliki paretetiških govorov: svetna in cerkvena zgovornost hoče odločilno vplivati na voljo. Seveda cilj je drugi pri cerkvenem govorniku in drugi pri svetnem govorniku. Didaskalični cerkveni govori pa se v toliko ločijo od svetnih poučnih govorov, da svetnih govorov, ki jim je namen samo pouk, ne štejejo med govore v pravem pomenu; pač pa imajo cerkveni didaskalični govori značaj pravih govorov; zakaj ni ga cerkvenega govora, ki ne bi s poukom združeval ekshortativnega momenta.

Praktična posledica. Kdor hoče biti dober govornik, mora pred vsem umeti svoj cilj. Cilj mu mora biti vedno in jasno pred očmi. Kje je iskati razloga, da je Demosthen največji med starimi, klasičnimi govorniki? Ne moremo trditi, da bi bil imel več darov, več duha kakor drugi govorniki stare dobe. Imel pa je, česar drugi niso imeli, imel je pred seboj visok cilj. Kadar je govoril, mu je bila pred očmi edino le blaginja domovine. Ta cilj ga je popolnoma in vsega obvladal. Odtod tista jasnost, jednatost, temeljitost — tista sila, ki poslušalca z njo nehoče potegne za seboj.

Cilj cerkvenemu govorniku je: buditi in pospeševati v ljudeh krščansko življenje. Od tega cilja mora biti ves prevzet; za ta cilj mora ves goreti. Zakaj so imeli sv. Frančišek Ksav., sv. Vincencij Pavl., sv. Frančišek Sal., sv. Alfonz Lig., sv. Klemen Marija Hofbauer tolike uspehe s svojimi pogosto prav preprostimi govori? — Bili so svetniki, apostolski možje, ki jim je srce plamtelo za zveličanje duš.

Posnemajmo svetnike-govornike najprej v njih življenju; potem smemo upati, da bomo tudi mi s svojimi govori imeli uspehe, kot so jih imeli svetniki. Posebe častimo največjega mojstra in učenika cerkvene zgovornosti, sv. Janeza Zlato-usta, ki ga je sv. oče Pij X. izvolil za patrona cerkvenim govornikom;¹ izprosimo in osvojimo si njegovo apostolsko gorečnost, in začela se bo med nami nova doba cerkvene zgovornosti.

§ 2. Pomen cerkvene zgovornosti. Dolžnost dušnega pastirja oznanovati božjo besedo.

1. Iz namena, ki ga ima cerkvena zgovornost, je razviden nje **pomen**. Večna in časna sreča človekova je zavisna od

¹ C. R. 8. jun. 1908, n. 4222.

krščanskega življenja. Pridiga pa je navadno oni pomoček, ki ga rabi Sveti Duh, da si pripravi pot v človeško srce. In ko je duša s posvečujočo milostjo prejela nadnaravne moči, pa te moči morda v njej spé, jih budi beseda govornikova, da se zganejo in javljajo v dejanju.

Verno ljudstvo je »božja njiva, božje zidanje«; pridigar obenem z Bogom obdeluje to njivo in to stavbo z Bogom vred gradi. »Dei sumus adjutores,«¹ Bogu pomagamo pri njegovem delu, pri zveličanju neumrljivih duš, in to z oznanovanjem sv. evangelija.

Dobro je, če dušni pastir skrbi tudi za materialno blaginjo ljudstva. A če vnanje socialno delo morda opovira duhovnika, da božje besede ne oznanuje tako, kakor bi jo moral, tedaj naj se spomni, kako so nekoč ob podobni priliki govorili apostoli: »Ne gre, da bi mi opuščali božjo besedo in mize oskrbovali.«²

Oznanjevanje božje besede je torej izmed najbolj važnih, najbolj pomenljivih, pa tudi najbolj častnih poslov dušnega pastirja. Propovednica v cerkvi je bolj častitljiva kakor vse slavne učiteljske stolice po visokih šolah! To je stolica, ki ima Kristusa samega za ustanovnika; in nauk, ki se tukaj oznanja, je božji nauk, »verbum Dei«,³ in oznanja se, da bi se po njem zveličali vsi narodi vseh časov.⁴

2. **Dolžnost** oznanovati božjo besedo poteka iz izrečne zapovedi Gospodove: »Pojdite in učite vse narode.«⁵ Živo se je zavedal te dolžnosti sv. apostol Pavel, ko je zaklical: »Vae mihi est, si non evangelizavero!«⁶ Svojemu učencu Timoteju pa govori v slovesnih, plamenečih besedah: »Testificor coram Deo et Jesu Christo, qui iudicaturus est vivos et mortuos per adventum ipsius et regnum eius; praedica verbum, iusta opportune, importune... opus fac evangelistae, ministerium tuum imple.«⁷

Sveta Cerkev je ob raznih prilikah, zlasti pa pri tridentinskem zboru opominjala dušne pastirje sv. dolžnosti, da oznanujejo božjo besedo. »Praecepto divino mandatum (est) cmnibus, quibus cura animarum commissa est, oves suas... verbi divini praedicatione... pascere.«⁸ »Praecipit sancta synodus, ... ut inter missarum solemnia aut

¹ Cf. 1. Cor. 3, 9.

² Act. Ap. 6, 2.

³ 1. Thess. 2, 13.

⁴ Cf. Schleiniger-Racke, Die Bildung des jungen Predigers⁵. Freiburg i. Br. 1898, pg. 151.

⁵ Mat. 28, 19.

⁶ 1. Cor. 9, 16.

⁷ 2. Tim. 4, 1—5.

⁸ Sess. 23, c. 1. de reform.

divinorum celebrationem sacra eloquia et salutis monita . . . singulis diebus festivis explanent.«¹

Kar je tako odločno ukazal tridentinski zbor, isto ponavljajo razne škofijske sinode.²

Vse dušne pastirje veže torej stroga dolžnost, da oznanjajo svojim vernikom božjo besedo. Pred vsemi imajo to dolžnost škofje, kot prvi dušni pastirji v svoji vladikovini, potem župniki in vsi drugi, ki službujejo v dušnem pastirstvu. Mašniki, ki niso dušni pastirji, nimajo sicer te stroge obveznosti, vendar pa je pri posvečevanju tudi njim govoril škof: »Sacerdotem oportet praedicare«, in zato naj pomagajo dušnim pastirjem in oznanjajo božjo besedo, kakor jim to veleva krščanska ljubezen in gorečnost.

Iz visokega pomena, ki ga ima cerkvena zgovornost za krščansko življenje, in iz dolžnosti, ki veže dušnega pastirja, da oznanja božjo besedo, sledi velika odgovornost, ki jo ima pridigar pred Bogom. Svetnemu govorniku, ki mu je braniti pravdo pred sodnikom, je velel svoj čas Quintilian: Govornik naj se pripravlja za svoj govor, kolikor najbolj more. »Afferet ad dicendum curae semper quantum plurimum poterit.« Zakaj če kdo govori slabše, kakor bi mogel, ta ni samo zanikaren, ampak zloben, nezvest in izdajica stvari, katero je prevzel, da bi jo branil. »Non enim solum negligentis, sed et mali et in suscepta causa perfidi et proditoris est, peius agere quam possit.«³ Kaj naj rečemo o cerkvenem govorniku, ki naj rešuje neumrljive duše večne smrti, pa se za svoj govor premalo pripravlja?

§ 3. Namen homiletike in nje razdelitev.

1. Namen homiletike. Vsakemu govorniku največ pomaga prirojeni govorniški dar; a če se hoče varovati zmot in doseči dovršenost, potrebuje tudi pouka. Namen pouku ni, v mladem govorniku zatreti individualnost, ampak prirojene naravne darove vzgojiti in usovršiti. Pravila umetnosti obračaj nase vsak tako, kakor to ustreza njegovi osebnosti.

Znanstveno navodilo k zgovornosti vobče imenujemo retoriko; navodilo k cerkveni zgovornosti so do 18. stoletja imenovali rhetorica ecclesiastica, ars concionandi; v 18. stoletju pa je prišla v navado beseda homiletika (ars homiletica).⁴

2. Razdelitev. Ločili smo dve glavni vrsti cerkvenih govorov; oboje vrste govori pa imajo mnogo skupnega. Zato

¹ Sess. 24, c. 7. de reform.; cf. Sess. 22, c. 8. de sacrificio missae; sess. 24, c. 4. de reform.

² Gl. n. pr. Syn. dioec. Labacen., 1903, pg. 156 sq.; Actiones et constit. Syn. Lavant. 1900, pg. 218 sq., in dr.

³ Instit. orat. I, 12, c. 9.

⁴ ἐπιλεξις, zbirati se, razgovarjati se.

bomo najprej obdelali pravila, ki veljajo za vse cerkvene govore; potem pa bomo razpravljali o tem, kar treba o vsaki vrsti posebej vedeti.

Rekli smo: Namen vsakemu cerkvenemu govoru je: buditi in pospeševati krščansko življenje. Krščansko življenje pa obsega dve plati: poznanje razodetih resnic in udejstvovanje teh resnic v živi veri in delavni ljubezni.

Da bo govornik dosegel svoj namen, je treba torej najprej, da si odbere primeren predmet. Ker pa mu je do tega, da poslušalec sprejme resnico z umom in voljo, mora poznati dušeslovne zakone o človeškem spoznavanju in teženju; obenem mora vpoštovati dva faktorja, ki bistveno pospešujeta njegovo delo, namreč: pazljivost v poslušalcih in njih zaupanje do govornika. Ves govor mora zasnovati in razvrstiti, kakor to zahteva logika in psihologija. Ker je sredstvo, ki z njim izraža govornik svoje misli, živa beseda, ga mora slednjič biti skrb, da bode deklamacija in akcija ustrezala namenu.

Govorili bomo torej v homiletiki: I. O predmetu cerkvenih govorov. II. Kaj je storiti cerkvenemu govorniku, da poslušalca o krščanskih resnicah dobro pouči, ali: o didaktičnem momentu v zgovornosti. III. Kako naj si pridigar pridobi voljo poslušalcev, ali: o afektivnem momentu v zgovornosti. IV. Kako si ohrani poslušalce pazljive in kako si pridobi njih zaupanje. V. O razvrstitvi delov v cerkvenem govoru (dispositio). VI. O deklamaciji in akciji (pronuntiatio). VII. O pripravi na cerkvene govore. VIII. O raznih vrstah cerkvenih govorov.

Praznik vseh svetnikov.

Vsi ljudje imajo dolžnost hrepeneti po pravi svetosti.

Torej tudi mi, ker imamo tolik oblak prič okoli sebe . . . tecimo v potrpljenju k nam postavljenemu boju.

Hebr. 12, 1.

Ko je sv. apostol Pavel v svojem listu do Hebrejcev naštel svojim ljublim rojakom povrsti velike zgledne njihovih boğljubnih prednikov, konča svoj opomin s sledečimi besedami: »Torej tudi mi, ker imamo tolik oblak prič okoli sebe . . . tecimo v potrpljenju k nam postavljenemu boju!« (Hebr. 12, 1.) »Spomnite se,« jim piše, »množice svojih svetih prednikov, ki so od začetka sveta do časov Davidovih napolnjevali svet z vonjavo svojega krepostnega življenja.« Ti pravičniki bivajo sedaj v kraljestvu večnega veselja in vam pričajo, da je vsakomur mo-

goče doseči pravo svetost. Zgledi vaših bogoljubnih prednikov naj vas navdušijo, da se pripravite na boj; zgledi vaših krepčnih prednikov naj vas tako navdušijo, da se boste tako bojevali, da si priborite venec večnega življenja!

K temu nas opominja danes, na praznik vseh svetnikov, tudi sv. Cerkev, naša predobra mati. Sveta katoliška Cerkev nam daje danes, na praznik vseh svetnikov, zreti srečne prebivalce nebeškega Siona. Danes, na praznik vseh svetnikov, nam daje sv. Cerkev gledati neštete legije pravičnikov, izvoljencev, ki nam enoglasno pričajo, da so *n e b e s a*, kraj nepopisne blaženosti, tudi *z a n a s* pripravljena, da tudi mi lahko dosežemo večno življenje. Ljubljeni v Gospodu! Mi si navadno predstavljamo, da so bili svetniki v svojem zemeljskem življenju nekaki nadljudje, da so bili izredni ljudje, da niso imeli na sebi nobenih onih slabosti, katerih smo polni mi. Če pa opazujemo njihovo zemeljsko življenje pri luči resnice, pa bomo spoznali, da so nam bili svetniki popolnoma podobni, da so se svetniki bojevali z istimi duhovnimi sovražniki, s katerimi se moramo, oziroma bi se morali tudi mi bojevati, da so bili svetnikom na razpolago isti pripomočki zveličanja, ki so na razpolago tudi nam, da je torej tudi nam mogoče se večno zveličati.

Da si bomo globoko v srce vtisnili omenjeni resnici, da si bomo na dnu srca zapisali omenjeni resnici, da bomo imeli vse svoje dni pred očmi resnico, da nam je lahko doseči večno zveličanje in da je vsled tega dolžnost vsakogar, hrepeneti po svetosti, vam hočem v svojem današnjem govoru pokazati:

I. da so se svetniki morali bojevati z ravno tistimi duhovnimi sovražniki, s katerimi se moramo, oziroma bi se morali tudi mi bojevati, in II. da so bili svetnikom na razpolago isti pripomočki zveličanja, ki so na razpolago tudi nam.

I. Sveta dolžnost vsakogar izmed nas je, hrepeneti po krščanski popolnosti, si resno prizadevati, da si pridobi prave svetosti. Ako to svojo sveto dolžnost zanemarjamo, opravičujemo navadno to svoje zanemarjanje s težkočami boja, katerega moramo bojevati, ako resno hrepenimo po krščanski popolnosti. Opravičujemo se, češ, s tolikimi in tako mogočnimi sovražniki se mi je bojevati. Bojevati se mi je z mojo neukrotljivo naravo, z mojimi upornimi strastmi, z zapeljivim svetom, s peklom. Povejte mi, dragi v Gospodu, ali se niso morali tudi svetniki z ravno temi sovražniki bojevati, s katerimi se je nam bojevati?

Kaj so bili svetniki? Ne vprašam, kaj so zdaj svetniki, zdaj, pravim, ko jih obdaja sijaj nebeške blaženosti, zdaj, pra-

vim, ko so za vedno ugasnile v njih grešne strasti, zdaj, pravim, ko gori, plamti v njih samo ogenj ljubezni božje? Ugasnil je za zmerom ogenj grešnih strasti v svetih prebivalcih nebes, gori pa še vedno z večjim ali manjšim plamenom v svetih prebivalcih zemlje. Ne vprašam vas tudi ne, kaj so bili svetniki na koncu svojega zemeljskega življenja, ko so po mnogih bojih in zmagah vendar enkrat premagali svojega najhujšega sovražnika, ko so premagali samega sebe, ko so premagali svoje grešne strasti. Tako se konča svetost, a začenja se pa popolnoma drugače. Vprašam vas, kaj so bili blaženi v nebesih v onem času, ko so začeli sveto živeti? Bili so ljudje kakor mi, torej so bili slabi, polni raznih slabosti kakor mi. Njihovo srce je bilo torišče neštetih strasti, preden je postalo tempelj Sv. Duha. Bili so ljudje, preden so postali svetniki; torej so imeli trdo srce kakor ga imamo mi, da, znabiti so imeli še bolj trdo srce kot ga imamo mi. To svoje trdo srce so morali omehčati. Imeli so znabiti ošabno, prevzetno srce, kateremu so morali vcepiti čednost ponižnosti in krotkosti. Imeli so znabiti boječe srce, katero so morali osrčiti, ohrabriti. Imeli so znabiti za vse slabo posebno dovzetno srce, katerega so morali varovati zapeljivega sveta. Imeli so znabiti samopašno prostost ljubeče srce, kateremu so morali vcepiti čednost pokorščine. Da, še več. Mnogoteri izmed blaženih v nebesih so bili veliki grešniki, preden so postali svetniki, pravičniki. O njihovih grehih nam poroča sv. evangelij in letopisi sv. Cerkve; da bi nam bridka zavest, da smo veliki grešniki, ne vzela upanja, da si lahko sčasoma pridobimo tudi mi njihovo svetost.

Zaraditega vprašam one izmed vas, ki ste posebno vdani ter podvrženi napuhu, prevzetnosti, častihlepju, kaj so bili oni apostoli, ki so smatrali dneve svojega zaničevanja, poniževanja za dneve svoje največje slave ter časti; kaj so bili oni apostoli, ki so prezirali vso hvalo, vse časti ničemurnega sveta, ko še niso bili Kristusovi učenci, da celo, kaj so bili ti apostoli, preden je prišel nanje tolažnik Sv. Duh? Ali niso bili tako vdani napuhu, častihlepju, da so se med seboj prepirali, kateri izmed njih bi bil večji v nebeškem kraljestvu? Ali niso bili tako vdani napuhu, častihlepju, da so sicer poslušali vzvišene nauke Jezusove, a kljub temu so gojili v svojih prsih napuh, slavohlepje? Ti napuhu, častihlepju vdani apostoli so postali čudeži ponižnosti, tako da sta nebo in zemlja občudovala njihovo ponižnost. Zaraditega vprašam one izmed vas, ki ste posebno vdani skoposti, kaj je bil sv. apostol evangelist M a t e j, ki kot učenec Jezusov ni poznal nobenega drugega bogastva kakor največje uboštvo, ki je vse svoje premoženje razdelil med uboge; kaj je bil sv. apostol in evangelist Matej, pravim, ko je bil še cestinar? Bil je cestinar, bil je izmed vrste onih ljudi, ki so bili znani po vsej razsežni rimski državi kot oderuhi. In glejte, cestinar Matej je postal velik čudež prostovoljnega krščanskega uboštva!

Zaraditega vprašam one izmed vas, ki ste prav posebno maščevalni, kaj so bili učenci Jezusovi, ki so na krvavih moriščih prosili milosti, usmiljenja za svoje morilce, preganjalce, kaj so bili ti učenci Jezusovi, preden niso prejeli Sv. Duha. Bili so jezi in maščevanju tako podvrženi, da sta hotela dva izmed njih celo ogenj priklicati z neba, da naj pokonča negostoljubne Samarijane, ki niso hoteli pod streho vzeti njihovega Učenika. Iz teh jezi, maščevanju vdanih apostolov so postali čudeži krotkosti in ljubezni. Zaraditega vprašam one izmed vas, ki ste tako boječi, da si ne upate pokazati pred svetom svojega verskega prepričanja, kdo so bili oni milijoni krščanskih mučencev, ki so se ustavljali z največjo srčnostjo preganjanju svojih sovražnikov, ki so z največjo srčnostjo prelili svojo mučeniško kri za Kristusa? Ali so pripadali vrsti onih ljudi, o katerih pravi Job, da imajo srce iz jekla? Ali so bili to ljudje, ki so zrastle na bojnem polju, ki so bili navajeni na prelivanje krvi? Ne, bili so začetkoma tako plašni ljudje, da so pred navadno deklo zatajili svojega božjega Učenika, da si niso upali niti pred navadno deklo imenovati imena svojega božjega Učenika. Glejte, ti plašni, boječi ljudje so postali junaki sv. evangelija, junaki, pravim, ki se niso ustrašili strašnih muk, katere sta si izmislila hudobni svet in pekel, da z njimi iztrebita z obličja zemlje vse spoznavalce Kristusovega imena! Zaraditega vprašam one izmed vas, ki ste posebno vdani nasladnosti, kdo je bila ona ženska, o kateri nam pripoveduje sv. evangelij, da je pokleknila v hiši nekega farizeja pred Jezusa, močila s svojimi solzami noge Zveličarjeve in jih brisala s svojimi razpuščenimi lasmi, kdo je bila ona ženska, ki se je po vnebohodu svojega nebeškega Učenika v cvetu svojih let podala v samoto, kjer je le jedla kruh spokornih solz, kjer je živela življenje neprestanega samozatajevanja, kjer je samo to obžalovala, da je poznala, ljubila zapeljivi svet in da je zapeljivi svet tudi njo ljubil? Ta velika spokornica je *Marija Magdalena*, ki je toliko časa ljubila ničemurni svet in katero je tudi ljubil ničemurni svet, ki je toliko časa ljubila samo razkošje v obleki, nečimurnost sveta ter samopašno življenje. In glejte, ta Marija Magdalena je postala čudež spokornosti, tako da moremo komaj pojmiti njeno spokornost, kaj šele, da bi mogli njeno spokornost posnemati.

To so oni vzori svetosti, katere bi mi morali neprestano s paznim očesom opazovati in s pobožnim srcem premišljevati. To so oni vzori svetosti, po katerih naj bi večkrat presojali, sodili svoja dejanja in po katerih nas bode tudi sodil neskončno pravični Sodnik, Bog. To so oni vzori svetosti, ki ovržejo vse naše izgovore, s katerimi se izgovarjamo, da ne moremo dseči krščanske popolnosti, to so oni vzori svetosti, pravim, ki nam jasno pričajo, da so tudi svetniki imeli na sebi cne slabosti, katere imamo mi, a so vendar dosegli krščansko popolnost.

Rekel sem, da ima vsakdo izmed nas dolžnost, da hrepeni po krščanski popolnosti, da si resno prizadeva, da res doseže sčasoma krščansko popolnost. Zanemarjanje te svoje svete dolžnosti opravičujemo mnogokrat tudi s tem, češ, v meni plamti toliko strasti, da mi je nemoogoče doseči krščansko popolnost. Sveta katoliška Cerkev nam predočuje danes sv. apostola *Pavla*, ki je tolikokrat tarnal o svojih neukrotljivih strasteh in tolikokrat prosil nebesa milosti, da bi vendar enkrat ugasnil v njegovih prsih ogenj grešne poželjivosti. Sveta katoliška Cerkev nam predočuje danes sv. *Jeronima*, ki ni mogel kljub neprestanemu delu, postu, mrtvičenju samega sebe zamoriti v sebi ognja grešne poželjivosti, nasladnosti. Sveta katoliška Cerkev nam predočuje danes tisoč in tisoč svetih puščavnikov, ki so se morali po tolikih bojih in zmagah bojevati do hladnega groba. In povejte mi, ljubljani v Gospodu, ali so naše strasti hujše, bolj uporne, manj ukrotljive, kot so bile strasti svetnikov! Zanemarjanje svoje dolžnosti, ki nam veva hrepeneti po krščanski popolnosti, izgovarjamo mnogokrat tudi s tem, češ, jaz ne morem živeti sveto, ne morem živeti tako, kakor bi moral. A sveta katoliška Cerkev nam daje danes gledati ne samo tisoče in tisoče svetih puščavnikov, ampak nam daje danes tudi gledati neštete množice onih, ki so vse življenje, kljub temu, da so živeli sredi zapeljivega sveta, ohranili v svojem srcu belo lilijo nedolžnosti, ki so gojili vse svoje življenje v svojem srcu čednosti, katerih ne nahajamo v življenju vseh svetih puščavnikov. Sveta katoliška Cerkev nam daje danes gledati pobožno *Estero*, odeto s kraljevim škrlatom, nam daje gledati množico svetih kraljev, katerim venča kraljevi diadem čelo. Ali ni nam, ko nas obdaja navadna svetna ničemurnost, laže sveto živeti, ko je bilo onim, katere je v njihovem zemeljskem življenju dičila kraljeva krona in vsled tega obdajal nadvse zapeljivi, mamljivi, ničemurni dvorni blesk? In mi opravičujemo zanemarjanje svoje svete dolžnosti, ki nam veva hrepeneti po krščanski popolnosti, ki nam veva krščansko živeti, s tem, češ, meni ni mogoče sveto živeti, ker živim v sredi zapeljivega sveta, ko so vendar mnogi, katere časti zdaj sveta katoliška Cerkev kot svetnike, živeli v sredi mnogo bolj zapeljivega sveta, ko pa živimo mi.

Končno tudi radi večkrat opravičujemo zanemarjanje svoje svete dolžnosti, hrepeneti po krščanski popolnosti, s tem, češ, moje slabe razvade so se mi preveč globoko vkoreninile v srce, češ, moje grešne razvade so mi prešle v kri ter mozeg, tako da jih ne morem več odložiti. A sveta katoliška Cerkev nam kaže danes na sv. *Pavla*, na sv. *Pelagijo*, na sveto *Margareto Kortonsko* ter mnoge, mnoge druge, katerih pokora je bila ravno tako velika, kakor so bili veliki grehi njihovega poprejšnjega grešnega življenja. A sveta katoliška Cerkev nas spominja danes velikega sv. *Avguština*, ki se

je toliko let ustavljal milosti božji, a je pozneje postal najzvestejši, najsrečnejši, najneustrašenejši zagovornik pravega nauka o milosti, a je pozneje postal največji, najbolj globokoumni, najbolj razsvitljeni učenik, dà, pravi čudež milosti. Povejte mi, dragi v Gospodu, ali so naše grešne razvade bolj globoko vkoreninjene, kot so bile grešne razvade mnogih, mnogih onih, katere zdaj katoliška Cerkev časti kot svetnike?

Kaj nam torej drugega preostaja storiti, »ker imamo tolik oblak prič okoli sebe« (Hebr. 12, 1), prič, ki vse proti nam pričajo, kakor da samega sebe obsodimo, da ravno to rečemo sami o sebi, kar je rekel o sebi sv. Avguštin: »Ti torej ne bodeš zmož, kar so zmožli drugi, kar so zmožle druge?« Svetniki so bili ljudje, kakor sem jaz, kako bi jaz ne mogel postati to, kar so postali mnogi, mnogi izmed ljudi? Svetniki so bili ljudje, kakor sem jaz, torej so jih pri delu za krščansko popolnost ovirale iste ovire, ki tudi mene ovirajo, torej so v njihovih srcih plamtele iste strasti, ki plamtijo tudi v mojem, torej so prežali nanje isti sovražniki, ki tudi na nas prežijo, torej so bile njihove dušne in telesne moči ravno tako šibke, slabe, kakor so naše. To bi morali priznati, ako bi bili odkritosrčni. A mi nismo odkritosrčni niti proti Bogu, niti proti samim sebi. Mi si zmerom domišljujemo, da smo posebna vrsta ljudi. Mi hočemo samega sebe prepričati, da ga ni med vsemi izvoljenci v nebesih niti enega, ki bi nam bil kdaj v svojem zemeljskem življenju podoben po svojih nepopolnostih, v katerega srcu bi bile gorele iste strasti, ki gorijo v našem srcu, v katerega srcu bi bile vkoreninjene iste grešne razvade, ki so vkoreninjene v našem srcu, katerega telesne in dušne moči so bile tako šibke, slabe, kakor so naše. Mi hočemo prepričati samega sebe, da je Bog dal svetnikom naravo, ki ni imela na sebi niti ene nepopolnosti, dočim ima naša narava na sebi nešteto množico nepopolnosti. Mi nočemo odpreti oči, da bi nam ne bilo treba videti množice prič, ki jasno pričajo, da so ničevi naši izgovori, s katerimi se izgovarjamo, da nam ni mogoče doseči krščanske popolnosti. Mi čakamo, da nam Bog odpre oči, Bog, pravim, ki nam bode na dan vesoljne sodbe pokazal neštete množice svetnikov in rekel: zakaj nisi ti zmož istega, kar so zmožli ti blagoslovljeni, ki so imeli iste sovražnike zveličanja kakor ti, ki so imeli iste pripomočke zveličanja kakor ti?

II. Milost božja ter razni pripomočki svete vere so bila ona sredstva, s katerimi so svetniki premagovali svoje duševne sovražnike, so bila ona sredstva, ki so tudi nam v izobilju na razpolago. Ako smo dobro poučeni v resnicah svete vere, tedaj ne bode neznano, da je obljubil božji Zveličar onim, ki bodo vanj verovali, izredne milosti ter svojo pomoč, da se je božji Zveličar takorekoč zavezal, da nam bode vedno delil milosti po množici ter velikosti naših potreb, da je božji Zveličar obljubil, da ne bode nikdar pripustil, da bi nas

hudobni duh skušal čez naše moči. Ako smo dobro podučeni v resnicah svete vere, tedaj nam bode tudi dobro znano, da si lahko izprosimo raznovrstnih milosti od Boga, ako hočemo; da je Bog rekel vsem ljudem, grešnikom kakor svetnikom: »Prosrite in bode te prejeli; iščite in boste našli; trkajte in se vam bode odprlo.« Mi vemo, da so nam zakramenti neizčrpljivi studenci mnogobrojnih milosti, in da lahko vsak dan zajemamo iz teh neizčrpljivih studencev žive vode milosti, ako hočemo. Mi tudi vemo, da bodo vedno pogosteje rosile na nas iz roke božje raznovrstne milosti, ako bodemo pridno sodelovali z milostjo božjo. Ali niso to tolažbe polne resnice?

Rekel sem že, da si mi prav radi domišljujemo, da so bili svetniki posebne vrste ljudje, da nam niso bili v ničemer podobni. To si domišljujemo radi tega, da lahko opravičujemo proti samemu sebi zanemarjanje svoje dolžnosti, ki nam velevala hrepeneti po krščanski svetosti. A naša sveta vera nas uči, da so svetniki z ravno istimi sredstvi dosegli krščansko popolnost, ki so tudi nam na razpolago. Ali ne nahajamo celo nešteto množico svetnikov, ki so v svojem zemeljskem življenju prejeli manj milosti, ko mnogi grešniki, ki so se večno pogubili? Sv. P e t r a je pogledal božji Zveličar le samo z enim pogledom milosti, in ta pogled je prestvaril Petra v velikega spokornika. A Judeža Iškarijota je božji Zveličar čestokrat karal, grajal, svaril, opominjal, rotil, prosil, a je vendar ostal kljub obilici milosti do svoje nesrečne smrti zakrknjen grešnik. In če so nekateri svetniki prejeli več milosti, izdatnejših milosti ko mi, so jih prejeli zaraditega, ker so več molili ko mi, ker so se več postili ko mi, ker so sploh Boga bolj prosili milosti ko mi. In če so svetniki prejeli več milosti ko mi, so jih prejeli zaraditega, ker so z milostjo božjo sodelovali, ker so mrtvičili samega sebe, ker so se bližnjih priložnosti v greh ogibali. Torej razloček med svetniki in med nami ni v tem, da so bili svetnikom na razpolago drugi pripomočki zveličanja kakor so nam, ampak ta razloček je v tem, da so svetniki bolj pridno rabili razne pripomočke zveličanja, kakor jih mi rabimo.

Kajne, kako morajo svetniki s svojim trudom za krščansko popolnost in s svojo svetostjo osramotiti našo lenobo pri delu za krščansko popolnost! Ako nočemo zdaj v svojem zemeljskem življenju videti, kako so se svetniki trudili za dosego krščanske popolnosti, dal nam bode Bog na sodnji dan gledati njihov trud za dosego krščanske popolnosti, da bode s tem osramotil našo nemarnost pri delu za pravo svetost. Prebivalci nebeškega Siona bodo na sodnji dan, kakor pravi sv. evangelij, sedeli s Sinom človeškim na dvanajsterih sedežih, imajoči na glavi krono zveličanja in v roki palmo zmage, in bodo sodili dvanajstere rodove Izraelove. Sin človeški bode osramotil našo lenobo pri delu za krščansko popolnost z neprestano vztrajnostjo, s katero so se svetniki trudili za dosego prave svetosti.

Sin človeški bode na dan vesoljne sodbe osramotil našo nespokornost z njihovo spokornostjo, našo lenobo z njihovo vztrajno pridnostjo, našo mehkužnost z njihovo strogostjo, našo mlačnost z njihovo gorečnostjo, naša pohujšanja z njihovimi lepimi zgledi. Kolikor blestečih kreposti bodemo videli na dan vesoljne sodbe na izvoljenih božjih, toliko strašnih glasov bodemo slišali, ki bodo obsojali našo lenobo pri delu za krščansko popolnost.

Dosedaj smo mislili, da bodo vzvišeni zgledi Jezusa Kristusa, evangelij Jezusa Kristusa, križ Jezusa Kristusa to, po čemer bodemo na dan vesoljne sodbe sojeni. Toda jaz vam pravim danes: vzvišeni zgledi Jezusa Kristusa, katere so posnemali milijoni izvoljencev božjih; zapovedi svetega evangelija, katere so izvoljenci božji tako vestno izpolnjevali, po katerih so izvoljenci božji tako vestno uravnavali svoje zemeljsko življenje; križ Jezusa Kristusa, katerega so svetniki nosili do svojega zadnjega zdihljaja: to bode ono, kar bode na dan vesoljne sodbe vrglo vse naše izgovore, kar nas bode prisililo priznati: Gospod, ti si pravičen in tvoje sodbe so resnične in pravične! Dragi v Kristusu, sklenimo danes trdno, da si hočemo v bodoče vestno prizadevati, da ne bode na sodnji dan svetniki naši neizprosni sodniki, svetniki, pravim, ki bi nam naj bili za časa našega zemeljskega življenja vzorniki in priprošnjiki. Amen.

Po Tschupicku P. D. Dušej.

Petindvajseta nedelja po binkoštih.

Zahvalna nedelja.

1. Sveta maša — vir vseh milosti.

XIV. Sveta maša — najvišja zahvalna daritev.

Boga hvaliti in slaviti je prva in glavna naša dolžnost že tukaj na zemlji, pa tudi onkraj groba v večnosti. Ta cilj nam je postavil Bog sam, ki nas sploh ni mogel za kakšen drugačen namen ustvariti. Zato se tej sveti dolžnosti nihče ne sme odtegovati. V tem zmislu nas opominja psalmist: »Vse, kar diha, naj hvali Gospoda.« Ker je pa Bog uvidel, da je človeška hvala nasproti njegovemu veličastvu preslaba ter nezadostna, je v svoji neskončni ljubezni ponudil človeku najvišjo častilno daritev — sveto mašo; v njej nastopa sam večni božji Sin na oltarju ter kot najvišji duhovnik, darujoč samega sebe, Vsemogočnega moli, hvali in poveljuje. Kaj so vse molitve, slavospevi, pokorila, dobra dela ter vsa goreča ljubezen vseh angelov ter dobrih ljudi v primeri s to najpopolnejšo častilno daritvijo!

Pri njej vró iz presvetege Srca Jezusovega, kot iz lepo ubrane harfe, najdivnejši harmonični slivospevi, ki doné tja na veličastni nebeški dvor ter razveseljujejo sv. Trojico ter vse nebeščane. Zares srečni smo, ako srčno ljubimo sveto mašo! Tako najbolj izpolnjujemo svojo življensko nalogo! Združeni s Kristusom, obdani od angelskih trum, dajemo Bogu dolžno čast in hvalo: »Slava Bogu na višavah«, ter se tako samo po daritvi svete maše dostojno pripravljamo za večno molitev in hvalspev v nebesih. Toda še druga dolžnost veže nas umne stvari božje: dolžnost hvaležnosti. Zahvaljevati moramo Boga, ki je vir vseh dobrot in milosti. »Zahvaljajte Boga,« nas opominja sv. Pavel (I. Tes. 5). Na boljši način pa mi ljudje Bogu ne moremo izkazovati hvaležnosti, kot z nekrvavo daritvijo svete maše, ki je in se zato tudi v prvi vrsti nazivlje evharistična, t. j. zahvalna daritev. Kakor mogočna, neusahljiva reka tekó božje dobrote po svetu skozi vse čase ter bodo tekle do konca sveta, tako traja tudi božja evharistična daritev od veka do veka ter se obnavlja dan na dan na brezštevilih oltarjih po celem katoliškem svetu. Današnjemu govoru važen predmet bodi: 1. Bodimo hvaležni za neizmerne dobrote, ki jih neprestano deli roka božja nam in celemu svetu. 2. Dajajmo mu dolžno in dostojno zahvalo še posebno po sveti maši, ki je najpopolnejša zahvalna daritev.

I. Ako ti kdo iz naklonjenosti in ljubezni izkaže dobroto, si ti dolžan se zanjo zahvaliti. Hvaležnost je zelo lepa in prikupna čednost. Dragá je Bogu in ljudem. Najdeš jo pri dobrih in plemenitih ljudeh. Nasproti je pa črna nehvaležnost lastna ljudem, ki so surovega srca in polni napuha. Priprost, blag človek rad spozna dobrote ter hvali dobrotnika; napuhnjen, surov človek najrajše siloma zahteva, češ, to mi gre po pravici.

Hvaležnost se na razne načine razodeva. Človek, ki njo nosi v srcu, skuša dobrote povračevati kakor že more. Že v srcu priznava ter cení dobrote in blag darovalčev namen. To notranje mišljenje kaže pa tudi na zunaj z besedo in dejanjem: z besedo zahvaljuje dobrotnika, v dejanju pa skuša dobrote povrniti z nasprotnimi uslugami in dobrotami. Čim vzvišenejši je dobrotnik, čim dragocenejši so darovi, čim manj jih je vreden tisti, ki jih sprejme, tem večja dolžnost hvaležnosti veže obdarovanca.

Ako pa velja dolžnost hvaležnosti nasproti dobrotnikom sploh, je ista tembolj opravičena in to v najvišji meri od nas ljudi nasproti Bogu.

Kako dragocene, da, naravnost neprecenljive so dobrote in milosti božje nasproti človeškemu rodu, posebej pa še tudi proti nam!

Vsa človeška zgodovina ni drugega kot dolga, zlata veriga božjih dobrot. In naše življenje, ni li podobno prelepemu vencu, spletenemu iz del božje ljubezni? Kaj dragocene so že naravne dobrote božje, pa še mnogo dragocenejše, nam naravnost neumljive, so nadnaravne božje dobrote in milosti. Lepe besede sv. apostola Pavla (Zgod. apost. 17) o vsepričučnosti, s katero nas obdaja Bog: »V njem živimo, gibljemo in smo,« prav lahko obrnemo na božje dobrote. V njih živimo že po telesu, še bolj pa po duši, ki oba potrebujeta vedne božje pomoči bolj kakor potrebuje naše telo vsakdanjega kruha; v božjih dobrotah se gibljemo, saj nam dohaja od Boga zrak, ki ga dihamo, luč, ki nas obseva, gorkota, ki nas ogreva; v ozračju, polnem božjih milosti živimo; saj nas vedno Bog varuje, vodi, blagoslavlja. Da, rečemo lahko: mi plavamo v morju božje dobrotljivosti. Kakor je riba obdana od vode, tako smo mi obdani od samih božjih dobrot. Kakor solnce ne neha liti svojih žarkov na nas, tako nas tudi ne neha obsevati neizmerna božja dobrotljivost. Sv. Lovrenc Justinijan pravi: »Kdor bi nameraval vse dobrote božje naštetih, je podoben možu, ki bi hotel neizmerne morske vode zliti v malo posodico; to bi pa bilo lažje, kakor s človeško zgovernostjo oznanjati številne božje darove.«

Predočimo si izmed neštetihi dobrot božjih nekatere bolj očitne! Koliko božje darežljivosti je zakrite že v treh splošnih dobrotah: v ustvarjenju, odrešenju in posvečenju. Poleg teh pridejo vpoštev še darovi, s katerimi Bog obsipa posameznike!

Naše telo z vsemi čutili, z očmi, rokami, nogami, jezikom, z zdravjem in močjo, z vsemi telesnimi prednostmi; naša duša z vsemi njenimi silami, z razumom, voljo, spominom; naše zemsko imetje; vse to nam je podelil Bog ter nam tudi ohranja. Toda še večje so milosti, ki nam dohajajo po odrešenju. Anđele, ki so grešili, je pahnil Bog na veke v pekel; da bi pa rešil nas, pride sam Sin božji na zemljo, hođi kot dober pastir skozi 33 let za izgubljenim človeštvom, trpi, umrje ter prelije svojo kri do zadnje kaplje, da bi nas osvobodil greha ter iztrgal pogubljenju, kateremu smo zapadli. Koliko hvaležnosti smo dolžni Bođu zato, ker nas je poklical k pravi sv. veri, nam je dal anđela varuha, nas je očistil greha pri sv. krstu ter nas sprejel v sveto Cerkev in nam dal kot svojim posinovljencem pravico do nebes? Kolikokrat že nam je Bog odpustil naše grehe ter je potrpežljivo čakal na naše izpreobrnjenje, ako smo zabredli v greh? Kolikokrat nas je nasičeval s sv. mesom in krvjo svojega edinega Sina?

Koliko milosti in svetih navdihov nam je naklanjal! Kakšno dedščino nam je pripravil! Da bomo pa postali deležni te veličastne dedščine, nam je porok sveta evharistična daritev, ki je največje delo božje ljubezni, izpopolnjenje odrešenja ter krona vseh božjih dobrot. V tej sveti skrivnosti se je izpraznilo presveto Srce božje. »Spomin svojih čudežev je naredil milostljivi in usmiljeni Gospod; dal je jesti njim, ki se ga boje« (Ps. 110). Tu se srečajo vsi zakladi narave in stvarstva, vsa čuda milosti in odrešenja, ves sijaj nebes. Po tem nebeškem daru — sv. maši — je postal sam božji Sin naša daritev, naš tovariš, naša luč na potu nevarnega zemškega življenja, naša jed, naše veselje, naša nebesa, naše vse. Vzkliknem s sv. Avguštinom: »Drznem se trditi, da Bog, čeravno vsemo-gočen, več ni mogel dati; čeravno neskončno moder, več ni znal dati; čeravno neizmerno bogat, več ni imel, da bi dal.« Tukaj je šla božja ljubezen do skrajnih mej. Kar pa vrednost božjih dobrot še neizmerno povzdiguje, je vzvišenost darovalca ter njegova čista ljubezen. »Z večno ljubeznijo sem te ljubil, zato sem te v usmiljenju pritegnil k sebi« (Jer. 31).

Pozabiti pa tudi ne smemo, kako uboge, grešne stvari smo ljudje ter božjih dobrot povsem ne vredni; in mili Bog nas vendarle obsipa z dobrotami . . .

Preudari, o krščanska duša, resno in trezno vse te in druge dobrote božje ter dobrotljivost Vsemogočnega, pa boš zagorela v hvaležni ljubezni do Boga. Vzkliknil boš: »Kaj bom dal Gospodu za vse, kar mi je podelil?« (Ps. 150.) Kaj pač? Slab si, poln grehov ter onemogel. Tako si zares nezmožen, da bi Boga dostojno zahvalil za eno samo dobroto! Naj li v zahvalo Bogu daruješ jagnje ali drugo imetje, kakor so to delali Abel, Noe in drugi? Teh darov Bog več ne mara! Pa tudi, ko bi dal Bogu vse imetje ter celo svoje življenje in kri v dar, ni li že to vse njegova last? Kako bi mogel zemski dar odvagati neskončno dragocene dari božje ter jih povrniti?

S Tobijem moraš priznati: »Z vsemi dobrotami nas je obsul. Kaj vrednega mu bomo mogli zato povrniti.« Obenem pa moraš spoznati, da nisi sam zmožen dati Bogu zahvalo za njegovo darežljivost in ljubezen.

II. Toda razveseli se, uboga duša, ki nimaš sama nič, s čemer bi mogla Boga dostojno zahvaliti. K tej dostojni in zadostni zahvali do Boga ti pomaga on sam. Ko se vprašaš: Kaj bom podelil Gospodu...? — odgovori si samozavestno: »Prijel bom za kelih zveličanja, ki ga je napolnil božji Sin na predvečer trpljenja s svojo sv. Rešnjo krvjo in podal apostolom ter bom klical ime Gospodovo.« S temi besedami je izražena najsvetejša zahvalna

daritev, sv. maša, s katero odplačujemo dolžnost hvaležnosti nasproti Bogu v polni meri.

a) Da je naš božji Zveličar nam zapustil sv. mašo še posebno kot zahvalno daritev, sledi iz tega, ker je pri zadnji večerji, ko je postavil to sveto daritev, izrečno zahvalil nebeškega Očeta. »Vzel je kruh« — sporoča sv. evangelist Luka — »se je zahvalil, ga je razlomil, rekoč: To je moje Telo, ki bo dano za vas. To delajte v moj spomin!« Poglej, kako je naš Zveličar zahvalo tesno združil s presveto daritvijo svojega svetega Telesa in svoje Krvi ter je ukazal apostolom, naj delajo istotako! Zato pa odseva znak zahvale iz sv. maše na jasen način. Že ime »evharistija«, s katerim so v prejšnjih časih radi nazivali sv. mašo, se glasi po naše: zahvala. Ta zahvala pa je v sv. maši posebno krasno izražena v predglasju. Krasnejšega hvalospeva si misliti ne moreš. Takrat mašnik pozivlja navzoče k hvaležnosti z besedami: »Zahvalimo Gospoda, našega Boga!« (Gratias agamus Domino Deo nostro.) Ljudstvo mu odgovori: »Umestno in pravično je to.« Mašnik nadaljuje: Zares umestno in pravično je, dostojno in koristno, da vedno in na vseh krajih tebi dajemo zahvalo, sveti Gospod, vsemogočni Oče, večni Bog — po Kristusu našem Gospodu.« Na te besede je treba opozoriti. Četudi so iste same po sebi že prekrasne, spozna sveta Cerkev, da samo ta besedna zahvala za ogromno število božjih dobrot pomeni toliko, kolikor mal prah na tehtnici; zato želi in kliče, naj večnemu Očetu daje zahvalo sam Jezus Kristus, ki počiva na oltarju. Ako se on zahvaljuje za nas, potem je naša zahvala gotovo primerna božjim dobrotam. Vse hvalnice angelov in ljudi so prazna pena v primeri z zahvalno daritvijo, v kateri se Jezus Kristus s poniževanjem ter neizmerno ljubeznijo daruje nebeškemu Očetu. Zato se pridruži, krščanska duša, pri vsaki sv. maši dolžni zahvali, ki jo dajo Bogu krščansko ljudstvo, duhovnik, angeli ter — Jezus Kristus sam.

b) Toda vrednost sv. maše kot zahvalne daritve s tem še ni izčrpana. V njej ne damo Bogu po Kristusu, našem Gospodu, le dostojne zahvale, ki ne doseže samo božjih dobrot, ampak jih celó prekosi; mi odplačamo njemu nekaj nazaj, kar je več vredno kakor njegove nam izkazane dobrote. Kateri pa je ta dragoceni dar? To so zasluženja Kristusova; njegova za nas prelita sveta kri; in naposled on sam, ki je v očeh nebeškega Očeta več kot vse drugo. Mi tedaj pri sveti maši damo Bogu več nazaj, kakor nam je on dobrot izkazal. Mi torej nismo več dolžniki njegovi, ampak on je v nekem oziru naš dolžnik. V tem zmislu je nek pobožen duhovnik v sveti drznosti, dvigajoč pri povzdigovanju sv. Rešnjega kri, rad govoril nebeškemu Očetu sledeče besede: »Sprejmi ga; — pretehtaj ga; — poplačaj sebe; — poplačaj mene.« — Hotel je reči: Sprejmi ta kelih, v katerem

se blesti kri tvojega Sina! Pretehtaj ga in preceni, koliko so vredne te dragocene kaplje ter vse zasluge in zadoščenja tvojega Sina! Poplačaj sebe za vse, kar sem zakrivil s svojimi grehi in za vse dobrote, ki si mi jih kdaj izkazal! Toda pazi, če ti s tem kelihom ne dam več, kakor sem ti dolžan; ako zreš na dar, ki ti ga darujem, me moraš obdariti še z nadaljnjimi, novimi dobrotami in milostmi. Preprosta je ta molitev ter polna zaupanja. Ne dvomim prav nič, da je bila ljubemu Bogu všeč, tebi pa neizmerno koristna, ako se je poslužuješ.

c) Ne boš li pri tem razmišljevanju strmel nad dobrotljivostjo našega Gospoda, ki je vsakemu, tudi najrevnejšemu človeku podaril tako vzvišeno zahvalilno daritev zato, da mu moremo mi, ubogi ljudje, za njegove dobrote izkazovati preobilno zahvalo ter jih mu moremo na nekak način celó povračevati. Zato naj te dolžna hvaležnost nagiba, da pogostokrat, če moreš vsak dan, pohitiš k sveti maši. Pri nobeni sveti maši pa ne smeš pozabiti zahvaliti se iz dna srca za vse milosti in dobrote, ki ti jih je ljubi Bog izkazoval ter ti jih še izkazuje. Sklepaj pa vselej to zahvalo s Kristusom, ki zate opravlja to daritev zahvale. »Po njem torej darujmo vselej Bogu hvalni dar« (Hebr. 13), poveljučujoč njegovo dobrotljivost. Tembolj pa moraš porabiti to zahvalno daritev, ako ti je Gospod izkazal kakšno posebno dobroto in milost. Uči se hvaležnosti od razsvitljenega psalmista, ki je, prejemši dobrote, vzkliknil: »Moj Bog si ti; hvalil te bom; slavil te bom, ker si me uslišal in si mi prišel na pomoč. Hvalite Gospoda, ker je dober ter vekomaj trpi njegova milost.« (Ps. 117.) Gorje ti, o duša, ako si nehvaležna! Nehvaležnost je tvoja velika sovražnica, pokonča tvoje zasluge, uniči čednost, je podobna vročemu jugu, ki potegne preko rodovitnega polja ter posuši vir pobožnosti ter roso božjega usmiljenja. In ravno nehvaležnosti, koliko je je! Ali ni v tem oziru zemlja podobna pusti puščavi, v kateri se bujno razrašča osat nehvaležnosti? Mnogi poznajo sveto mašo, ko prosijo novih milosti! Ali se pa zgodi tudi tolikrat, da bi se zahvaljevali za že prejete dobrote? Zato glejte, da nihče z nehvaležnostjo ne žali božje dobrotljivosti! Nihče naj ne dá povoda, da bi se Gospod Jezus nad njim tako pritoževal, kakor se je pritoževal nad deveterimi gobovimi, ki so bili po njem ozdravljeni, pa se niso vrnili zahvalit ga. »Ali ni bilo deset očiščenih? Kje je onih devet? Nihče se ni našel, da bi dal zahvalo Bogu, kakor ta tujec!« Posnemajte tega tujca-samaritana, ki je osramotil domačine Izraelce; pohitel je k Jezusu, pokleknil mu pred noge ter ga je srčno zahvalil. Kolikorkrat torej prejmete novo dobroto, ali če Gospod usliši vaše prošnje, ali vam pomaša,

ali blagoslovi vaše prizadevanje in delo, vselej pohitite v cerkev ter tam kleče položite svojo zahvalo na oltar, pa bo ta hvaležnost naklonila božje Srce Jezusovo, da bo izlilo novih milosti na vas.

Glejte pa tudi, da bo vaše vedenje pri sveti maši vselej zgledno; zato se skrbno ogibajte vsake nepaznosti, smeha, govorjenja.

Da bo pa vaša zahvala Bogu tem bolj všeč, živite čisto, neomadeževano. Celo vaše življenje bodi neprestana dejanska zahvala Bogu dobrotniku! Kaj bi vam pač pomagala samo zahvala v besedah, ako bi pa to zahvalo pobijali z nedostojnim življenjem?

Sklenem s pomenljivim izrekom sv. Ireneja: »Zato je ustanovljena nekrvava daritev, da bi ne bili nehvaležni nasproti Bogu!« Brez te daritve bi torej ne mogli Bogu izkazovati dolžne hvaležnosti za preobilne dobrote. Ta presveta daritev nam vedno kliče v spomin božjo darežljivost ter nas opominja, da dajemo Bogu dolžno zahvalo. Očaki stare zaveze so po prejetih dobrotah zahvaljevali Boga z navdušenimi hvalospevi. Marija, naša nebeška Mati, je zapela potem, ko je dosegla nebotično čast božjega materinstva, svoj čudoviti: »Magnificat«, izliv svojega hvaležnega Srca. Caharija je po rojstvu svojega oblagodarjenega sina zapel prekrasni »Benedictus«. Taki lepi zgledi naj tudi nas nagibajo k hvaležnosti. To hvaležnost pa sklepajmo z Zveličarjem Jezusom, ki se v največičastnejši zahvalilni daritvi daruje za nas in namesto nas.

O neskončna ljubezen božja, ki si dala mašnikom prečudno oblast, da ti na stotisočih oltarjih dan za dnevom darujejo tako vzvišeno, neskončno vredno zahvalilno daritev! V zahvalo za vse nam in celemu svetu podeljene dobrote ti darujemo vse neštete svete maše, ki so bile že darovane na zemlji in bodo darovane do konca svetá. Daj, da bi tebe kdaj v večnosti mogli hvaliti brez konca za vse ogromne dobrote, izkazane nam in celemu svetu, posebno pa za biser vseh dobrot — daritev svete maše. Amen.

Fr. Rihar.

2. Zahvalimo Boga tudi za vice.

Češčen bodi Bog, ki milost izkazuješ,
ko se srdiš. Tob. 3, 13.

Hvala Bogu, saj smo le nekaj pridelali, nekaterih reči še več kakor smo pričakovali. Bog bi nam bil dal gotovo še več, če bi bili mi vrednejši. Če bi bili mi bolj vestno izpolnjevali njegovo voljo, bi nam bil tudi Bog še bolj izpolnil naše želje. Pa grešili smo v marsičem zoper voljo božjo ter smo bili sami krivi, da se potem tudi Bog, vreme in letina niso ravnali po naši volji. — Ali naj prevzetnemu, ki vse dobro pripisuje le svoji spretnosti, še Bog pomaga z boljšo letino, da se bo laže bahal? — Ali naj lakomnemu, ki ima že tako skoro vse misli pri časnem blagu, še Bog z dobro letino pomnoži grešno strast? — So po svetu ljudje, ki si z blagodari božjimi kupujejo nečiste naslade. Ali naj bo zavoljo njih boljša letina? — Nevoščljivec, ti si vesel, če ima tvoj sosed slabo letino. Bog te je letos nekoliko uslišal. Seveda imaš zato slabo letino tudi ti; polje imata skupaj; zaradi nevoščljivca pa ne bo delal Bog čudeža, da bi na njegovo njivo sijalo dobrodejno solnce, ko na sosedovo škodljivo vpliva preobilna moča. — In pijanec! Dobra letina ga včasih kar mori, posebno če obilno sadje prekuha v žganje. Mlad mož v P. ga je toliko nakuhal, da je bil vsak dan bolan. Njegova žena je Boga prosila, naj ne dá več toliko sadja. In letos ga ni dal. Naj je tako reva tudi enkrat uslišana. — Ti se tako rad maščuješ, hudo povračaš s hudim. In sam si pred Bogom že tudi veliko hudega storil. Ali naj ti to Bog z dobro letino povrača? — Ti si len za cerkev in božjo čast. Bog pravi: Prosite, in prejeli boste. Ti nisi prosil, vsaj prav nisi prosil, zato se ne čudi, če nisi veliko prejel. — Marsikdo je klel, ko je sejal, ali naj zato žanje sam obilni blagoslov?

Bodimo pa hvaležni in recimo: Bog se nam je izkazal zopet dovolj skrbnega očeta; za potrebo nam je vsega dal. In — če nimamo samo časnega pred očmi, potem mu bomo hvaležni tudi za šibo. Če je našim telesom odtegnil obilnejših dobrin, nam je s tem dal priliko za pokoro, prisodil nam je nekaj vic. Vice pa, ki jih Bog nakloni, so nekaj koristnega.

Dokazati vam hočem, da so vice pred smrtjo in vice po smrti dar dobrotnega božjega usmiljenja, pa predsmrtne še bolj, kakor poznejše.

Poglejmo, kako je to resnično, da bomo odslej hvaležni tudi za vice.

1. Žalibog, da žive nekateri ljudje in umrjo tako, da gredo po smrti v pekel. Veliko jih živi tako, da jih smrt presadi z zemlje naravnost v nebesa. Zato praznujemo pri svetnikih smrtni dan kot njih rojstni dan za nebesa. Pa jih ni prav veliko, ki bi se s smrtno postelje preselili kar naravnost v nebesa.

Sv. Terezija je izmed mnogih duš samo tri tako srečne videla. Največ odraslih kristjanov umrje tako, da morajo skozi vice v nebesa.

Ko duša po ločitvi iz telesa jasno vidi, da je še omadeževana, in dobro vé, da v nebesa ne more nič omadeževanega, je silno vesela, da ji ni treba v pekel. Hvaležna, močno hvaležna je Bogu, da je v svoji usmiljeni modrosti poleg nebes in pekla ustvaril še čistilne vice, da more tu nadomestiti, kar je na zemlji zamudila, ter se vsaj v vicah popolnoma pripraviti za nebesa. Duša slavi usmiljenost božjo, ko se voljna klanja njegovi svetosti in pravičnosti ter sprejema vsa vdana določeno kazen; s Saro kliče: »Visoko hvaljeno bodi tvoje ime, o Bog, ki si usmiljen, tudi če se jeziš« (Tob. 3, 13). In s Habakukom govori: »Ko se togotiš, se spominjaš usmiljenosti« (Hab. 3, 2).

Sv. Katarina Genoveška piše: »Ko iz telesa izišla duša vidi, da ni popolnoma čista, in spozna, da se bo mogla z Bogom šele potem združiti, ko ji bo poprej ogenj odpravil ta zadržek, kar plane v čistilni plamen. Tu toliko trpi, da noben človek tega ne more umeti in popisati. In vendar trpi vse to zelo hvaležna za to dobroto božjega usmiljenja.«

Vice so svet kraj, kjer se nikdar tudi malo ne greši, kjer se pa neprenehoma izreka in poje Bogu prisrčna zahvala — tudi za odkazano trpljenje. — Če imenujemo vice kaznilnico ali ječo ali temnico, ne smemo misliti, da Sodnik dá duše s silo tirati v to ječo, in da je treba zaklenjenih vrat z močnimi zapahi, da jetnice ne uhajajo iz vic. Ne, duše so čisto rade v čistilnici, dokler niso nebeško čiste. — Nobena izmed njih bi ne hotela pred popolnim očiščenjem v nebesa, če bi bilo tudi to mogoče. Kakor bi lepa kraljeva hči željno pričakovano poroko vendarle odložila, če bi se ji na obličju napravili naenkrat kazilni izpuščaji, tako tudi duša nikakor ne mara v družčino samih lepih nebeščanov, dokler jo le še kaj kazni.

Božji angeli so same lepe podobe božje; svetniške duše nebeške prav tako; uvice duše so tudi podobe božje, pa, žal, podobe z večjimi ali manjšimi madeži. Kako hvaležne so duše Bogu za očiščevalni ogenj, ki jim bo, če ne kmalu, vendar enkrat gotovo pucil vse madeže.

Če pridemo tudi mi v vice, se bomo o vsem tem sami prepričali ter tudi sami za bridko trpljenje Bogu hvalo peli.

2. Pa ni prijetno v vice hoditi Boga zahvaljevat. Koliko bolj pametno bo, če vse vice kar tu pretrpimo. Tu jih bo manj, tu bodo tisočkrat manj hude. Kar tu popravimo vse hudo, kar tu plačajmo ves dolg! Sv. Katarina iz Genove zatrjuje: »Kdor bo kar v tem življenju zadostil za grehe, bo z nekaj malega beliči plačal dolg tisočernih zlatov. Kdor bo pa čakal na drugi svet, bo pa moral plačati namesto nekaj vinarjev tisoč cekinov!«

Kristus sam nam svetuje, naj se spravimo z nasprotnikom, preden pridemo do sodnika, da ne bomo vzdihovali v ječi, dokler ne plačamo zadnjega vinarja (Mat. 5, 25—26 in Luk. 12, 58). Naš najhujši nasprotnik je greh; varujmo se ga! Izbrišimo vse na dušah, kar je z grehom v sorodu! Potem se nam ne bo bati posmrtnje ječe. Tu imejmo vice zatajevanja, in tam bomo prosti!

S v. P a v e l govori o popolnih delih, ki ne gore. Omenja pa tudi dela, ki jim je primešanega kaj nepopolnega. Duša s takimi deli bo sicer rešena, vendar tako kakor po ognju, ki bo použil nepopolnosti; dotlej bo pa duša v ognju kakor zlato, ki se šele čisti. — S v. A v g u š t i n ni odlašal čiščenja na posmrtno vice; zato je molil: »Blagovoli me, Gospod, v tem življenju vtoliko očistiti, da ne bom tam več potreben čistilnega ognja, ki je za tiste, ki bodo sicer zveličani, pa po ognju . . .« On si je prosil predsmrtnih vic: »Gospod, tukaj reži, tukaj žgi, v večnosti mi pa prizanašaj!« — Sv. Francišek Ksaverij ga je posnemal. Bog mu je pokazal veliko težkih križev. Ksaver se takih vic ni nič ustrašil, ni prav nič ugovarjal zoper nje, vesel je vzklikal: »Še več, Gospod! Še več, Gospod!« — Sv. M a g d a l e n a P a c i š k a je vedno prosila: »Trpeti, pa ne umreti!« Prosila je podaljšanja zemskih vic. — O sv. T e r e z i j i, ki je vedela veliko več o poslednjih rečeh kakor mi, je neki škof izjavil: »Kdcr se hoče Tereziji prikupiti, naj jo krivično zasramuje!« Ljubila je vse, ki so jo na zemlji vicali.

Svetniki so torej želeli in prosili še hujših tostranskih vic kakor so jih že imeli! Kako pa mi? Doslej smo morda sprejemali zemeljske vice tako, da smo si v njih služili in daljšali onostranske. Odslej se pa tu tako vicajmo, da bo tam vicanje odpadlo. — Imamo razne i z k u š n j a v e — morda hude. Premağujemo jih, pa s težavo. To so kaj zaslužne vice! — Imamo križev, ki jih Bog pošilja, ki smo si jih sami nakopali, ki nam jih nalağajo ljudje. Veliko trpimo, vice imamo; trpimo voljno, in trpljenje nas bo čistilo, bližalo Boгу, nadomeščalo trpljenje po smrti, nam prihodnje vice čisto vzelo ali vsaj skrajšalo. — Imamo težaven poklic, koliko dela in truda! Sprejemajmo ga za pokoro ter vestno izpolnjujmo dolžnosti! Prestali bomo tako vice kar tu!

S težavami so združena naša dobra dela: ob delavnikih k sv. maši hoditi, pogosto ali vsak dan k sv. obhajilu pristopati, nabiranje odpustkov, različni posti . . . Res se zahteva tako nekoliko vic, pa izbríše se jih neprimerno veliko več.

In slaba letina — ta tudi ni drugega kakor vice na svetu. Dobri Bog vé, da smo jih potrebni, da so nam koristne, da bodo veliko zalegle za po smrti. Naklanja nam jih le iz ljubezni. Ko ga zahvaljamo za druge dobrote, zahvalimo ga tudi za vice. Amen.

Fr. Bleiweis.

Spomin vseh vernih duš.

Betzajda nove zaveze.

Nimam ga človeka.

Jan. 5, 7.

V Jeruzalemu je bila velika kópel, ki se ji je reklo po hebrejsko *B e t z a j d a*. Bila je v velikem poslopju, ki je imelo pet lop. V teh je ležala velika množica bolnih, slepih, kruljavih in suhoudnih, ki so čakali vodnega plivkanja. Zakaj angel Gospodov je hodil ob nedoločenih časih v kópel in je plival vodo. Kdor je po plivkanju prvi stopil v kópel, ta je ozdravel katerekoli bolezní. Vsi bolniki so željno čakali takega trenutka. — Med drugimi je bil ondi tudi človek, ki je bil bolan že osem-trideset let. Ko ga Jezus vidi, mu reče ljubeznivo: »Ali hočeš biti ozdravljen?« Bolnik mu odgovori: »Gospod, nimam človeka, ki bi me dejal v kópel, kadar se skali voda; preden pa sam pridem tja, že kdo drugi stopi pred menoj vanjo!«

O, ubogi siromak! Bolan, tako dolgo bolan! Pa ne samo to, vrhutega še čisto zapuščen! Nimaš ga človeka, ki bi ti izkazal kako ljubav ter ti pomagal v kópel.

O greh, ki imaš tako žalostne posledice! Greh je namreč prinesel temu siromaku nesrečno boležen. Božji Zveličar sam, ki ga je dobrotno ozdravil, mu je rekel: »Glej, ozdravljen si; nikar več ne greši, da se ti ne zgodi kaj hujšega!«

To je bila Betzajda stare zaveze, judovska Betzajda. Pa tudi nova zaveza ima svojo »betzajdo«. Naša krščanska betzajda je veleumorje zasluženja Jezusa Kristusa in njegovih svetnikov. Duše v vicah so trpinke, ki čakajo pomoči. Angel, ki dela morje v gotovih časih posebno blažodejno, je sveti oče. Mi smo pa tisti, ki pomagajmo.

Ozrimo se

1. v ognjeno jezero na trpeče duše,
2. v hladilno morje na betzajdo nove zaveze in

3. v zemsko dolino na ljudi, ki pomagajo in ki ne pomagajo.

I. Najprej poglejmo v vice! Preudarimo, kaj in zakaj duše tam trpe.

a) Kaj trpe?

Najbolj trpinči duše v vicah bridki dolgčas po ljubem Bogu. Dokler so bile na zemlji, so Boga samo malo poznale; zdaj pa dobro vedo, kako lep je. Ko so bile še v telesu, so jih begale strasti in posvetne skrbi; zatopljene v svet so precej lahko pogršale Boga; a zdaj so proste telesne ječe in mesenega poželenja, oproščene vseh željá po časti in lasti; nikaka posvetna skrb jih ne more več zmotiti, da bi ne vzdihovale po svojem

cilju, po Bogu, za katerega edinega so ustvarjene. Kako koprne k njemu, pa še niso dovolj čiste za v njegovo bližino. Šilno trpe, pa trpele bi rade še tisočkrat več, samo da bi bile hitreje očiščene in tako vredne združenja z ljubim Bogom.

b) Zakaj pa trpe?

Kakor osemintridesetletni bolnik trpe tudi duše zavoljo grehov. Same so si vice kupile, kupile s svojimi grehi. Ubogale naj bi bile sv. Avguština, ki kliče: »Na vso moč se varuj smrtnega greha. Male grehe odtehtaj z obilnimi dobrimi deli. Potem smeš upati, da ne bo ničesar preostalo, kar bi moral šele ogenj kesanja in bolečin použiti!« Slišale so take in enake opomine; pa se niso dovolj ravnale po njih. Premalo so se varovale smrtnih grehov in prepričlo so se pokorile zanje. To je bilo še dobro zanje, da so se pravočasno odkritosrčno in skezano izpovedale. Sicer bi bile prišle (namesto v časno) v večno ječo, iz katere se nihče več ne reši.

Manjše grehe so pa tudi množile brez posebnega strahu; molitev in druga dobra dela so bila kaj površno opravljana; bila so večkrat namesto dobra — slaba dela; zato ta dela niso izbrisala odpustljivih in niso zadostovala za smrtne grehe. Zadostilni dolg se ni poravnal na zemlji, pričakal je vic; omadeževana podoba božja v dušah se ni očistila tukaj, čisti se tam in se bo čistila, dokler ne bo brezmadežna. Zakaj v nebesa ne more nič omadeževanega. (Skr. Raz. 21, 27.)

Duše v vica h torej trpe; trpe, ker so si same to zaslužile. In same si ne morejo nič pomagati. Pomagamo jim lahko mi ljudje, ki imamo betzajdo nove zaveze. Pomagajmo, da se ne bo mogla pritožiti nobena duša: »Nimam človeka!«

II. Da bomo pridno dušam naklanjali pomoč iz novozavezine betzajde, pogledjmo, kaj da je ta.

Krščanska betzajda je veleporje zasluženja, ki so ga zbrali Jezus, Marija, nebeški svetniki in zemski pravičniki.

Kristus in Marija, ki sta bila brez greha, zase nista nič zadostilnega rabila. Svetniki so večinoma storili veliko več zadostilnega, kakor pa zase potrebovali. Isto, kar za nebeške, velja tudi o svetnikih, ki še žive na zemlji. Da preobilna zasluženja enih dosežejo svoj namen, jih naklanja sveta Cerkev drugim, ki so sami premalo zadostil zbrali. Saj dobra gospodinja tudi preostanke jedi, namenjene enemu otroku, porabi za drugega, ki mu je zmanjkalo. In vsi, ki smo otroci svete Cerkve, smo bratje med seboj, smo udje duhovnega telesa, čigar glava je Kristus. Vsi imamo pravico zajemati in piti iz duhovnega studenca, ki ima svoj izvirek v prebodenem najsvetejšem Srcu, ki je že samo po Kristusovem delu in trpljenju narasel v moško reko, ki pa privzema še pritoke iz zadostilnih del nebeških in zemeljskih svetnikov ter polni milostipolno našo betzajdo.

Iz te betzajde zajemamo najprej za svoje duše. Smemo pa zajemati tudi za duše v vicah, s katerimi smo v občestvu. Same pa ne morejo do betzajde, kakor osemintridesetletni bonik ni mogel v kópel; so pač neproste kaznjenke, zaprte v kaznilnico pravičnega Boga.

Ume se, da moremo dušam odstopiti od svojih dobrih del samo nekaj vrednosti — samo to, kar imajo naša dela zadostilnega v sebi. V kolikor pa naša dobra dela posvečujočo milost večajo in v vsem ostalem obsegu razen zadostilnosti, so neprenesljiva, strogo osebna. Mi jih ne moremo oddati, duše pa ne sprejeti. Za duše je že nastopil čas, ko si ne morejo več množiti milosti, ki je podlaga prihodnji slavi.

Sprejeti pa morejo zadostilnost; samo te pogrěšajo, in mi jim s to lahko postrežemo. Zajemajmo zanje pri svetih obhajilih, sv. mašah in naklanjajmo jim popolnih in nepopolnih odpustkov. To posebno zdaj v svetem letu, ko nam je angel (rimski papež) dohod do novozavezne betzajde odprl kar na stezaje. Nabavimo si lahko veliko svetoletnih popolnih odpustkov in rešimo mnogo duš!

Ljubljanski škof so leta 1912. Slovencem oskrbeli molitvenik »Tolažba dušam v vicah«. Ta molitvenik obširno uči, kako se zajema za duše iz krščanske betzajde, pa tudi na več pripravnih molitvah kaže, kako naj se to godi.

V več krajih so tega molitvenika veliko naročili in imajo zdaj vedno manj takih ljudi, ki dušam nič ne pomagajo.

III. Slednjič poglejmo še na zemljane, ki dušam pomagajo in ne pomagajo!

Veliko je oseb, družin, krajev, župnij, ki v tem oziru store veliko. Sami molijo za duše in najemajo z miloščino še siromake, da se jih pobožno spominjajo. Priporočajo jih priprošnji Matere božje, angelov in svetnikov. Opravljajo v njih imenu dobra dela, telesna in duhovna dela usmiljenja. Darujejo jim lastna zadostila, naklanjajo odpustke, oskrbé jim sv. maše, spominjajo se jih pri pogostih ali celo vsakdanjih obhajilih, vrše njim v prid nadvse vestno svoje dolžnosti, voljno prenašajo iz ljubezni do njih vse križe in težave, izpreminjajo po dobrem namenu tudi posvetna opravila v zasluge ter njim zadostilno vrednost polagajo v Marijine roke v prid ubogim uvicanim dušam. Dobe se celo velikodušne duše, ki vso zadostilno vrednost, kar se je in se je še bo zbralo zanje same, darujejo in odstopajo Bogu za duše. Nekateri imajo vedno na jeziku vzdihljaje, ki so obdarovani z odpustki, ter te naklanjajo dušam. V prej imenovanem molitveniku so zbrani taki vzdihljaji na zadnjih straneh.

V zares krščanskih krajih ne gledajo toliko na to, kakšna je rakev, kakšen mrtvaški oder, koliko sveč in cvetic in vencev obdaja mrliča, kako veličasten je pogreb, kakšen je prostor za grob, kako dragocen je nagrobnik... ne gledajo toliko na to,

kar se tiče trupla, pač pa so veseli pobožnih kropivcev in pogrebcev, ki veliko store za duše. V takih krajih ni pogrebščine; ne zdi se jim lepo, da bi se gostili na račun tistega, ki ne rabi več telesne jedi in pijače; rajši pošiljajo sami njemu v obliki pobožne molitve duhovne jedi in pijače.

V tovrstnih krajih je vernih duš dan vse drugačen kakor v versko-mlačnih mestih. Zunanjega ni veliko. Pač so grobi nekoliko okrašeni in razsvetljeni. Pa to jim ni glavno ali celo vse. Glavna jim je skrb za duše, ki se kaže v tihi, pobožni molitvi, ki v vicah vzbuja glasne radostne zahvalne klice: »Rešena, rešena sem! Zdaj sem našla mir in pokoj! Že vidim nebeško solnce! Mi že sveti večna luč! Marija, zdaj grem k tebi! Že vidim, kar oko ni videlo, že gledam tebe, neskončno lepi Bog! Že slišim, kar uho ni slišalo, že poslušam nebeško pesem. Zdaj uživam vso srečo, ki jo je ljubi Bog pripravil vsem, ki ga ljubijo! Hvala vam, sorodniki, prijatelji, vsi plemeniti ljudje . . ., ki ste me rešili. Ne bom pozabila! Vrnila bom z obilnimi obrestmi!«

So pa kraji, kjer se truplom na čast na današnji dan veliko stori, za duše pa nič, kakor bi ne bil to dan vernih duš, marveč dan gnijočih trupel. Zato se slišijo danes iz vic tudi žalostni klici: »Nimam človeka, nimam človeka, ki bi mi pomagal!«

»Nimam človeka,« se pritožuje duša, ki ima dragocen grob, krasen nagrobnik, imenitno ograjo, iz katere nekako rasto umetne svetilke, danes prižgane in ovenčane. Duša, kaj tožiš, da nimaš človeka, saj imaš sorodnike, ki so vse to storili. In prišli so h grobu. Glej, kako se solže! — »Solze brez molitve mi nič ne pomagajo. In grobni sijaj? Tega si ni izmislila verna ljubezen, temveč pregrešni ponos. Ali bo meni z grehom pomagano?«

In ti, duša? Kaj tako žalostno kličeš: »Nimam človeka?« Saj imaš dediče, ki si jima zapustila velikansko premoženje? — »Imam jih, pa mi nič ne pomagajo. V posmrtnicah so pač dali natisniti: Sv. maše zadušnice se bodo brale v več cerkvah. Naprosili pa niso še nobene, čeprav mi poteka že deseto posmrtno leto. Zato pravim: Nimam človeka.«

No, ti imaš veliko lastnih bogatih otrok! In praviš: nobene-ga človeka? — »Imam sinove in hčere, ki so se pa že za dediščino pulili, ko sem bila jaz komaj v grobu. Kleli so in ne molili. Brezbožni sinovi vse poskušajo, da bi ne bilo treba izplačati, kar sem volila za maše, ubožce in v druge dobre namene. Hčere pa veliko mislijo na ženine, name so pa čisto pozabile.«

Nimam človeka! Tako vzdihujejo posebno duše iz družin, v katerih se tudi prej ni nič molilo in storilo za rajnike. Kakor so merile, tako se jim odmerja. »Blagor usmiljenim, ker uživali bodo usmiljenje,« to velja zanje v žalostnem nasprotnem zmislu. Cerkevne pobožnosti za rajnike, kakršnih se v življenju niso udeleževale, njim malo ali nič ne pomagajo. Zato po pravici tožijo: »Nimamo človeka!«

V prejšnjih časih je odplula od španskega obrežja vsako leto ladja »Rešilka« ter je peljala s seboj veliko denarja v Afriko za odkup kristjanov iz turške sužnosti. Ko je dospela v afriško luko, so se ji nesrečni sužniki polni upa in strahu bližali, nestrpno vprašujoči, če je zanje prišla odkupnina ali ne. Vprašal je oče, če so poslali otroci, vprašal mož, če je poslala žena, vprašal brat, če so poslale sestre . . . In marsikdo je dobil odgovor: »Letos še ne! Je bila preslaba letina . . . Nihče ni hotel posoditi . . . Je bila ženitnina v vaši hiši in denar se je porabil za balo in doto . . .« In vprašalci so se zelo užalostili ali se celo stogotili nad premajhno ljubeznijo svojcev. — Mnogi so pa zaslišali veselo naznanilo: »Zate in zate in . . . je pa odkupnina tukaj. Le brž se pripravi, da te popeljemo domov . . .!« — O, saj sem vedel, da me otroci ne bodo pustili še dalje v revii . . .« — »Saj sem vedel, da bodo mati vse dali, vse storili, da me rešijo . . .« — »Saj sem kar pričakoval, da mi bo zvesta žena tako storila . . .!« — »Nikdar ne pozabim dobrotnikov, ki so zbrali tako visoko odkupnino!« . . .

Podobno je danes v vicah. Vesele se duše, za katere je odkupnina došla, žalujejo one, ki so je pričakovale zastonj. — Kolikor je na nas, ljubi kristjani, kajne, ne bodo več zastonj čakale! Zajemati hočemo danes in ves tale mesec in vse dni svetega leta in vso prihodnost do zadnjega dihhljaja iz zakladnice sv. Cerkve ter odkupovati verne duše. Hočemo jim biti rešilni angeli, kakor je bil tisti, ki je sv. Petra rešil iz ječe, kakor je bil tisti, ki je pomagal žalostni Agari v puščavi, kakor so bili tisti, ki so rešili tri babilonske mladeniče v ognjeni peči. Da, bodimo jim tolažilni, pomagálni in rešilni angeli!

Začnimo pa takoj! Sv. Avguštin pravi: »Pomagajmo hitro dušam, in duše bodo hitele, da bodo nas hitro prestavile iz vic v nebesa.« Amen.

Fr. Bleiweis po p. Vaclavu Lerch S. J.

Šestindvajseta nedelja po binkoštih.¹

1. Kje najdemo pravi mir?

Mir Kristusov naj veselo vlada v
vaših srcih. Kološ. 3, 15.

Lep mir je bil po vsem svetu ob času rimskega cesarja Tiberija: počivalo je vse morilno orožje, pomirile so se krvave vojske. In prav ta čas si je izbral za svoje rojstvo tisti, ki je mir tako srčno ljubil, naš Zveličar Jezus Kristus. Le pogledjte na prijazno betlehemsko polje. Svetla truma angelov božjih prepeva pri Jezusovem rojstvu milo pesem: »Slava Bogu v višavah

¹ Ann. 1913 quinta Dom. rest. p. Epiph.

in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje!« — In ko je hodil Jezus po svoji domači deželi ter učil, ni o nobeni reči tako rad govoril, kakor o ljubem miru: »Mir vam zapustim,« dejal je svojim učencem, »svoj mir vam dam; ne, kakor ga daje svet, dam vam ga jaz.« — Če je ozdravil kakega bolnika ali odpustil kakemu grešniku grehe, rekel je vselej: »Pojdi v miru!« — Svoje apostole je pozdravljal: »Mir vam bodi!« — Rekel jim je pa tudi, da naj vselej, ko vstopijo v kako hišo, rekó: »Mir bodi tej hiši!« — S tem je Jezus pokazal, da je on res »kralj miru in sprave«; in kar je on pokazal, to so delali za njim apostoli in učenci, to morajo delati za njim tudi namestniki njegovi — duhovniki. — »Pojdi v miru in Gospod bodi s teboj!« pravi duhovnik otroku po sv. krstu, in ko vstopi duhovnik s presv. popotnico v hišo bolnika, so njegove prve besede: »Mir tej hiši in vsem, ki v njej prebivajo!« — Da, zadnji duhovnikov pozdrav mrliču v grobu je: »Bog mu daj večni mir in večna luč naj mu sveti. Naj počiva v miru!«

»O, kolika dobrota je mir!« pravi sv. Avguštin. »Ne moreš si poželeti boljšega, ne misliti lepšega.« O res je: mir je velika dobrota; pa kam naj ga gremo iskat? — Svet ga ne pozna. Medtem, ko vam jaz tu govorim o miru, je po svetu več milijonov pušk in sabelj pripravljenih za boj. — Ne, svet miru ne pozna in ne mara. — Torej kam naj gremo mirú iskat? — Kam drugam pač, kakor k Jezusu, ki je rekel svojim apostolom in po njih tudi nam: »Svoj mir vam dam, svoj mir vam zapustim; ne, kakor ga dá svet, dam ga jaz!«

Že na tem svetu najdemo pravi mir, pravo srečo in zadovoljnost le v Jezusu in po Jezusu. Kateri ljudje so pač najsrečnejši na svetu? — Odgovorili mi boste morebiti: Najsrečnejši na svetu so bogati in zdravi, ki ne vedó, kaj je uboštvo in trdo delo, ki prebivajo v lepih palačah, se vozijo v dragih kočijah in sede pri bogato obloženih mizah. Skratka: najsrečnejši so tisti, ki imajo poleg zdravja na svetu vsega, česar jim srce poželi. — Znano vam je gotovo že ime najbogatejšega kralja, kar jih je kdaj videla zemlja, ime kralja Salomona. Poslušajte, kaj pripoveduje modri in bogati kralj sam o sebi. »Rekel sem,« pravi, »v svojem srcu: Pojdem in se vdam sladnostim in užival bom dobrote. Izvršil sem velika dela; zidal sem si hiše in zasadil vinograde. Naredil sem si vrtove in sadovnike in sem jih obsadil z mnogovrstnimi drevesi. Napravil sem si vodnjake, da bi namakal log zelenečih dreves. Nakupil sem si hlapcev in dekel in imel sem veliko družino; tudi govedo in velike črede ovac, več kot vsi, ki so bili pred menoj v Jeruzalemu. Nabral sem si zlata in srebra in premoženja kraljev in dežel; napravil sem si pevce in pevke in veselice človeških otrok, kozarce in vrče v

strežbo za natakanje vina. Presegel sem v premoženju vse, ki so bili pred menoj v Jeruzalemu. In, kar so poželele moje oči, nič jim nisem odrekel; in svojemu srcu nisem branil, da ne bi uživalo vseh sladnosti in se razveseljevalo nad rečmi, ki sem jih bil napravil. In ko sem se obrnil k vsem delom, ki so jih bile naredile moje roke, in k delom, v katerih sem se zastonj potil, videl sem v vsem ničemurnost in obtežnost duha in spoznal, da pod solncem nič ne obstane. Zato sem odjenjal, in moje srce se je odpovedalo, da ne bo več delalo pod solncem . . . Kaj namreč pomaža človeku vse njegovo delo in obtežnost duha, s katero se križa pod solncem? Vsi njegovi dnevi so polni bolečin in nadlog; še ponoči z duhom ne počiva. Ni li tudi to ničemurnost?»

Te besede, preljubi, niso moje, ampak so besede modrega, preizkušenega kralja Salomona. Veliko jih je, glejte, ki imajo, kakor ta kralj, obilno blaga, časti in imenitnosti na svetu, pa se pri vsem tem nesrečne, do konca nesrečne čutijo. Odkod prihaja to? — Časne dobrote in sladnosti ne morejo človeškega srca potolažiti, in človek se jih tako nasiti in naveliča, da se mu studijo; le v Jezusu, le v živi veri Jezusovi, le v milosti božji je srce naše veselo in mirno kakor otrok v naročju ljube matere.

Bodi bogat ali ubožen, če imaš Jezusa v srcu, če se zavedaš, da si po njem odrešen in k zveličanju poklican, če živiš po njegovih naukih — tedaj si srečen, resnično srečen, in mir Jezusov kraljuje v tvojem srcu.

Zato pa je pravi, verni in pobožni kristjan vedno zadovoljen. Videl boš v življenju tega ali onega, čigar življenje je polno skrbi in truda, pa vendar mu tiha sreča in nebeški mir sijeta z veselega obraza. Vprašaj ga, zakaj je tako vesel in zadovoljen, in če ti on sam ne zna ali noče povedati, povem ti jaz. Glej, revna, ponižna duša je tako vesela in srečna, ker ima Jezusa v srcu in njegovo milost. — Stopi pa sedaj z menoj k smrtni postelji dobrega kristjana. Glej ga ubožca, glej trpina, ki leži že mesece in mesece in trpi strašne bolečine. Njegovo telo je že le kost in koža, njegov obraz mrtvaški, njegovo govorjenje je le tiho, bolestno šepetanje. Pa poglej njegove oči: neki rajski mir, neko skrivnostno veselje se sveti iz njih; one gledajo že, kar je nam še skrito. Ta bolnik ima Jezusa v srcu, trpi z Jezusom in Jezus je z njim.

Koliko jih je pač med nami, katerih vsakdanji kruh so težave, nesreče in bridkosti, in vendar pri vseh izgubah, pri vsem žaljenju, obrekovanju in preganjanju ne slišiš, da bi tožili, ne vidiš, da bi omahovali. Glej, oni imajo Jezusa v srcu in verujejo, da jim je Gospod te križe naložil; zato so vselej pokojnega, mirnega, da, celo veselega srca.

Da, le v Jezusu je sreča, mir in zadovoljnost v tem življenju, le v njem je zveličanje tudi v večnem življenju, ker drugo ime ni ljudem dano, da bi se mogli v njem zveličati, kakor presladko ime Jezus. Kdor ne veruje, da je Jezus sin božji, ki se je učlovečil, da bi nas zveličal; kdor ne veruje, da je Jezus grenke smrti na križu umrl, da bi nas odrešil, in kdor ne živi po tej veri, je pogubljen, živi pa sedaj v vednem nemiru.

Srečen si, kristjan, če svoje nesreče, reve in nadloge raje Jezusu razkrivaš in tožiš, kakor neusmiljenemu svetu, kateri morda tvoje tožbe posluša, tolažbe in miru ti pa dati ne more in noče. Jezus je resnica, pot in življenje; vanj veruj, vanj upaj, njega ljubi, in ne boš osramočen na smrtno uro. Jezus bo ob smrti tvoj tovariš in pomočnik, po smrti pa tvoj mir, tvoje veselje in zveličanje. Da pa vsi to dosežemo, ljubi moji, imejmo predvsem ljubezen, katera je vez popolnosti, in mir Kristusov naj veselo vlada v naših srcih. Amen.

Ivan Kovačič.

2. Junaški čin ljubezni.

V nekem oziru niso samo nebesa, marveč tudi vice svetjše kakor naše cerkve. V vicah namreč še nihče nikoli ni nič grešil in v vicah neprenehoma duše molijo; tam popolnoma vdane v voljo božjo brez najmanjše nevolje trpe, natančno izpolnjujejo veliko zapoved ljubezni do Boga in bližnjega, sotrpinkam žele in privoščijo rešitve tako kakor sebi. Da bi bile še naše cerkve kraj tako svetih misli in željâ, kraj tako svete molitve in ljubezni! Da bi bile! Da bi bili še obiskovalci cerkvâ tako sveti kakor so prebivalci vic.

Pa če so v vicah boljši prebivalci kakor v cerkvah na zemlji, vendar niso vice imenitnejši kraj kakor naše cerkve. Nasprotno, naše cerkve so veliko bolj osrečevalne.

Vice so kaznilnica; njih prebivalci ničesar ne zaslužijo, razen počasno zmanjševanje kazni. Vice so čistilnica, kjer ima veljavo ogenj, ki odžigava dušam ob smrti preostale madeže. Vice so dobre samo za pokoro, zadostovanje. Posvečujoče milosti si tam nihče ne more prav nič zaslužiti in prihodnje slave tudi nihče ne povečati.

Mi pa na svetu — posebno v cerkvah — moremo po vsakem dobrem delu hitro zadostovati, in kar je več, si milost in večno slavo množiti. Mi imamo sveto Rešnjo kri, duše samo ogenj.

Mi smo v stanju prostosti, duše pa ne. Mi moremo dušam postati veliki dobrotniki. Moremo plačati hitro in z malim trudom, kar bi duše s težavo le počasi poravnale. Zmožni smo

velikodušne ljubezni, da celo vse svoje zadostilno zasluženo darujemo Bogu ali Mariji za eno ali več duš — najboljše za vse, katerim Marija hoče isto nakloniti. Če to storimo v cerkvi, potem je tudi naša cerkev kraj ljubezni, kakršna vlada v vicah.

Premislimo danes, kaj je junaško darovanje za duše v vicah!

1. Najprej naj pojasnijo to nekateri zgledi. — Blaženi Nikolaj Wolf je vse dobljene odpustke in zadostilno vrednost svojih dobrih del sproti daroval Bogu za duše. K temu ga je napotil sledeči dogodljaj: Mlad mož se je zelo bal umreti, ker ni imel skro nič dobrih del. To je ves žalosten potožil dobremu prijatelju. Ta ga je pa potolažil z besedami: »Kar sem jaz do danes storil zadostilno dobrega, vse zdaj tebi darujem; kar vse nesi s seboj!« Po smrti se je pa darovalec začel nekoliko kesati, ker je mislil, da je zdaj sam čisto prazen. Pa umrli mu je prišel povedat: »Nikar se ne žalosti zavoljo velikodušnega darú. Meni si pomagal in sebi si tudi koristil. Tvoje plemenito darovanje je bilo Bogu tako všeč, da je dal tvojim zaslugam podvojeno vrednost.«

Sv. Terezija je prav iz globočine srca molila ter Bogu ponudila vsa svoja zadostovanja za dušo redovnika, ki je umrl v oddaljenem kraju. In takoj je videla iti v nebesa svetlega moškega, ki pa v prikazni ni bil starček, ampak kakor možak, ki mu še nekaj let manjka do tridesetega.

Pater Ferdinand iz Monroá je bil apostolsko gredož mož. Ta je na smrtni postelji pismeno prepustil ubogim dušam v vicah vse sv. maše, ki se bodo morda darovale za njegov večni mir, vsa spokorna dela, ki se bodo opravila zanj, in vse odpustke, kar jih bo dobljenih za njegovo dušo. (Beringer.)

Učeni Frančišek Beringer piše, da je častitljivemu Ksi-me ne su Marija sama svetovala tako darovanje. Isti zatrjuje, da je tako storilo veliko učenih, svetih in visoko stoječih oseb. — Tudi kar celi redovi so opravili tak dar velikodušne ljubezni. Tak red je bil z odobravanjem blaženega arškega župnika Vianeja ustanovljen leta 1856. v Parizu.

2. Imenovani zgledi že kar sami nekoliko uče, kaj je junaški čin ljubezni, o katerem nam je razpravljati.

Ta čin je bil v prejšnjih časih le redkim osebam lasten. V zadnjem stoletju je pa po prizadevanju svete stolice izvedel zanj širni svet. Že papež Pij IX. je osrečil vse tovrstne junaške pomagalice vernih duš z milostjo, da imajo prav pri vsakem obhajilu lahko popoln odpustek. Tudi morejo ti priprošnjema celo take odpustke pokloniti dušam, pri katerih ni posebej povedano, da se lahko darujejo zanje. Od takrat vedno več kristjanov daruje za duše Bogu ali Mariji zadostovalni del svojega duhovnega bogastva. Tako daruje človek vse, kar more in sme darovati. Vsega namreč ne more oddati.

Vsako naše v posvečujoči milosti izvršeno dobro delo ima tri sadove: sad zaslužnosti, priprošnje in zadostovalnosti. — Duše morejo sprejeti in mi oddati samo tretji sad, samo tisto vrednost naših dobrih del, ki izbriše časne kazni. — Ostane nam pa prvi sad, ki nam veča posvečujočo milost, ljubezen do Boga in nebeško slavo. Teга sadú ne smemo oddati; zakaj greh bi bil, odpovedati se milosti, Bogu, nebesom. Ta sad je strogo oseben. Ta sad žanje samo oseba, ki je sejala. — Drugi sad prošnje ali pridobivanja raznih dejanskih milosti zase in za druge se tudi ne oddá po velikodušnem dejanju ljubezni. Torej zavoljo tega dejanja vseeno še molimo zase, za sorodnike, dobrotnike, grešnike, sveto Cerkev, za dušne in telesne potrebe . . .

Pač pa ta junaški čin ljubezni obsega prvič vso z ad o - st il n o vrednost naših lastnih dobrih del in drugič še vrednost vseh zadostilnih priprošenj, ki se bodo naklanjale našim dušam po naši smrti. To torej, kar izbrisuje časne kazni, odstopimo vse dušam po činu junaške ljubezni.

Imenuje se to dejanje junaško, ker le velikodušen junak bo dal, kar bo morda samemu silno treba. Je dejanje velikodušne ljubezni, ki jo mora samo nebo občudovati. Je pa to darovanje najboljše posojilo. Veliko pomaga dušam, še več bo pa koristilo darovalcu; zakaj plačnik lepe ljubezni je Bog. In ta se ne bo dal v velikodušnosti prekositi.

3. Trdim torej, da je to sicer velik dar, ki pa darovalcu nič ne škoduje, marveč ga le bogati.

Zemeljskim staršem se boš zelo prikupil, če boš njihovim otrokom kaj posebno dobrega storil: Duše v vicah so ljubljene hčerke nebeškega Očeta in nebeške Matere; ta dva bosta dobra plačnika. — Kristus je obljubil, da bo vse plačal tako, kakor če bi se njemu storilo, kar storimo dobrega komu njegovih. In duše so za nebeščani prve prijateljice njegovega presv. Srca. — Angeli in svetniki bodo veseli, če jim povečamo družčino in veselje. — In duše same bodo za veke naše najboljše prijateljice. Še dokler so v vicah, nam morda že lahko pomagajo. Ko pa pridejo v raj, nam bodo priprošnice za sedanje življenje in potem gotovo posebno hitre rešiteljice iz vic.

Sv. Ambrož trdi, da se nam bo izpremenilo vse v lastno plačilo, kar naklonimo rajnikom; pravi, da bo po smrti stotero vračilo! — Toliko bogatejši bomo, kolikor več darujemo. Največ, vse, kar moremo in smemo, darujemo, če darujemo poleg odpustkov vse, kar bi nam v morebitnih vicah prav hodilo. In nič več in nič manj ne darujemo v junaškem činu velikodušne ljubezni.

Kako se primeroma to zgodi, vam lahko pokažem nakratko kar zares! Pokleknilimo in recimo: O ljuba nebeška Mati! V tvoje roke polažam odpustke, zadostilno vrednost svojih dobrih del in vso meni po smrti naklonjeno pomoč. Razdeli vse to po svoji previdnosti med svoje otroke v vica. V zahvalo naj te duše molijo za vse tiste, ki danes umirajo. Amen.

Fr. Bleiweis.

Sedemindvajseta nedelja po binkoštih.¹

1. Nauki iz lista.

Naš evangelij ni bil pri vas samo v besedi, ampak tudi v moči in Sv. Duhu in vsej polnosti. I. Tes. 1, 5.

Ob lanski grozni vojski na jugovzhodu se je mnogo bralo tudi o znamenitem trgovskem mestu Solunu ali Salonikih v Macedoniji, ki se prekrasno razprostira ob nabrežju velikega zaliva Egejskega morja. Solun je bil za Carigradom največje turško mesto in v oblasti turškega polumeseca od l. 1430. do novembra l. 1912. Šteje nad sto tisoč ljudi raznih narodnosti. Prvo krščansko cerkev je ondi pozidal rimski cesar Konstantin v čast sv. Juriju in kristjani so sezidali v teku stoletij še več lepih cerkvâ, a do vojske se je ohranila le ena katoliška s škofijskim sedežem za macedonske katoličane, pa 30 judovskih sinagog in 36 turških mošej, ki so pač nastale večinoma iz krščanskih božjih hiš.

Tudi nam ni neznano to mesto. Saj sta tam bila rojena sv. slovanska apostola Ciril in Metod, saj sta od ondot zanetila luč sv. vere po naših in severovzhodnih deželah. Upati je, da se bo na njuno priprošnjo katoliška Cerkev mogla odslej bolj razširjati in utrjevati po tistih slovanskih pokrajinah.

Solunski prebivalci so se v začetni dobi imenovali Tesaloničane po hčeri Filipa, kralja macedonskega in očeta Aleksandra Velikega, ki ji je bilo ime Tesalonike. Mesto je bilo sezidano leta 315. pred Kr.

Tesaloničanov iz apostolske dobe se v teku cerkvenega leta večkrat spomnimo, ko nam sv. Cerkev podaja razne odlomke iz obeh listov sv. apostola Pavla do Tesaloničanov. Tako smo slišali danes iz I. lista devet vrstic prvega poglavja.

Preden vam razložim poglavitne nauke iz današnjega berila, naj vam povem nekaj o razmerju sv. Pavla do tedanjih Solunčanov in o vsebini obeh listov.

¹ Ann. 1913 sexta Dom. rest. p. Epiph.

V apostolskem delovanju sv. Pavla razločujemo tri velika misijonska potovanja od l. 44. do 67. po Kr. Prvo je trajalo 7 let, drugo 2 leti, tretje 13 let. Na svojem drugem potovanju pride v macedonsko mesto Filipe, ki je sedaj že davno v razvalinah, ob katerih stoji sedanje mesto Kavala z več katoličani. Iz Filipov, kjer je bil s tovarišem Silom pretepen in v ječo vržen, pride sv. Pavel s Silom v Solun. Tam nekaj tednov oznanjata sv. evangelij ter pridobita mnogo pojudentev in paganov za Kristusa. Med njimi je bilo nemalo imenitnih žen. Judje pa v slepi strasti nahujskajo poulično druhal, da začne proti njima divjati, češ, da oznanujeta zoper cesarjeve zapovedi novega kralja Jezusa. Ponoči ujeta in se podasta preko Aten v Korint. Misli na Solunce ne dajo Pavlu miru; ves v skrbeh, kaj je z njimi, bi se najrajši sam vrnil k njim, da bi jih potolažil in v veri pckrepčal. Ker pa sam ne more, pošlje iz Aten svojega zvestega učenca Timoteja v Solun z naročilom, naj vernike uteši in naj mu pride natančno povedat, kako se jim godi. Timotej se vrne iz Soluna že potem, ko je sv. Pavel odšel iz Aten in pričel svoje delovanje v Korintu. Prinesel je večinoma vesele novice. Solunci so svojo težko preizkušnjo prestali in izkazali svojo medsebojno ljubezen tako, da je njihova srenja postala zgled za vse macedonske in ahajske kristjane. Nekaj je pa bilo tudi takih novic, ki so bridko užalile apostolovo srce. Nesramnost in lakomnost sta bili med pagani poglavitni pregrehi, ki še nista popolnoma izginili iz solunske srenje. Zlasti so pa med solunskimi kristjani delale zmede in težave napačne misli o drugem prihodu k sodbi. Splošno so mislili, da bo Kristus prav kmalu zopet prišel, da je torej konec sveta zelo blizu, in zato je mnogo Soluncev zanemarjalo svoja opravila in se vdalo lenobi. Timotejevo poročilo je dalo Pavlu povod, da je napisal prvi list v Solun. To pismo je hkrati prvi spis, ki ga imamo od sv. Pavla. Spisan je skoraj gotovo leta 53. Delé ga v uvod in dva dela, sestoji pa iz petero poglavij.

V uvodu zahvaljuje apostol Solunce zavoljo zvestobe v veri in jih zaradi njihove stanovitnosti in medsebojne ljubezni silno pohvali. Dalje se sklicuje na svoje nesebično delovanje med njimi. V drugem delu ali v 4. in 5. poglavju podaja sv. Pavel lepe opomine in uči Solunce čistega, delavnega in vseskozi poštenega življenja. O drugem Kristusovem prihodu jim pove, naj nikar ne izprašujejo po času, kdaj se bo to zgodilo, marveč naj mirno in pridno opravlja vsak svoja dela. Zavoljo rajnih naj ne bodo v skrbeh, ker tudi oni bodo ob koncu sveta združeni s Kristusom. Na koncu jih opominja, naj bodo vedno pripravljene na sodbo, priporoča jim ubogljivost nasproti cerkvenim predstojnikom in jih prosi, naj molijo zanj.

Ne dolgo potem, ko je poslal sv. Pavel svoje prvo pismo Tesaloničanom, prejme pismeno ali ustno novih poročil od svoje ljube srenje. Novice so mu bile deloma vesele. Solunci so nam-

reč v kljub vsemu preganjanju ostali v veri zvesti in so se potolažili glede na svoje rajne, toda splošno se je razširila med njimi misel, da bo prihod Gospodov prav kmalu, in vsled tega je bil ves krščanski Solun strašno vznemirjen. Ljudje so zanemarjali svoje dolžnosti in čakali, kdaj pride napovedani trenutek, ko se prikaže Gospod v oblakih neba.

Sv. Pavel zavoljo tega napiše za Solunce svoje drugo pismo, in sicer še vedno v Korintu. To pismo se deli v tri dele, kolikor je poglavij. V prvem delu tolaži svoje drage vernike in jih pohvali zavoljo njihove trdne vere. V drugem delu govori o Gospodovem prihodu in o Antikristu, v tretjem delu pa podaja nekaj očetovskih opominov in svaril, zlasti pred lenobo in pohajkovanjem, ter z lepim pozdravom in blagoslovom sklene svoje pismo.

Posezimo nazaj po današnjem berilu. Tu najdemo trojni poglavitni nauk.

a) V prvih vrsticah pove sv. Pavel, kako hvaležen je Bogu za Solunce, ker so polni svete vere, upanja in ljubezni. Zlasti hvali njih delavno vero in pravi, da zahvaljuje in moli Boga zanje.

Kristjani! Tudi nas je božja milost poklicala po zakramentu sv. krsta k isti veri. Vprašajmo se, ali je tudi naša vera v Jezusa Kristusa trdna in živa? Vprašajmo se, ali v vseh težavah sedanjega življenja dovolj zaupamo v božjo pomoč? Vprašajmo se, ali smo neutrudljivi v delih ljubezni do bližnjega? Vprašajmo se, kako smo vneti za razširjanje svete vere med neverniki in krivoverci? Vprašajmo se, ali in koliko podpiramo z molitvijo in miloščino katoliške misijonarje, zlasti tiste, ki z velikimi težavami in v hudi revščini delujejo med našimi jugoslovanskimi brati? Berete misijonska poročila v knjigah Družbe sv. Mohorja? Ste vpisani, ste delavni udje bratovščine »Apostolstva sv. Cirila in Metoda« pod zavetjem preblazene Device Marije?

Preljubi v Gospodu! Pri tem skrbimo zase, da ohranimo zaklad svete vere nedotaknjen. Zato se varujmo vsakega greha, zlasti grehov napuha in nečistosti, ker kristjan, ki se vda tema pregrehama, je najprej pristopen verskim dvomom, verski mlačnosti in celó neveri. Napuh in nečistost sta kakor kvas za še večje hudobije in malopridnosti. Razen tega treba tudi, ljubi kristjan, da paziš, s kom občuješ in kaj bereš. Ako občuješ z ljudmi, ki so versko brezbrizni ali celó zaničujejo molitev, božjo službo, svete zakramente in cerkvene bratovščine, potem si v veliki nevarnosti, da ne postaneš tudi sam slab kristjan in ostaneš katoličan le po imenu. Ako bereš knjige ali časnike, ki sedaj bolj, sedaj manj prikrito napadajo posamezne verske resnice in hočejo z obrekovanjem vzeti cerkvenim predstojnikom ugled, potem si že na tistem krivem potu, kjer preži na tvoje

versko prepričanje cestni ropar. Kaj pravi sv. Pavel v drugem listu do Tesaloničanov? »Zapovemo vam pa, bratje, v imenu Gospoda Jezusa Kristusa, da se ločite od slehernega brata, kateri nerodno živi, in ne po izročilu, ki ste ga prejeli od nas« (3, 6). V drugem listu do Timoteja piše apostol o krivih učencih, da »njih govorjenje razjeda okoli sebe kakor rak« (2, 17). Ali ne velja ravno to tudi o njih pisanju? Sv. Avguštin pravi: »Z branjem slabih knjig človek ne postane moder, ampak hudoben: iz njih se nauči brez strahu pregrešno misliti, brez sramu govoriti in delati brez pridržka.« Proti nalezljivim in kužnim boleznim daje država ostre odredbe; ali mar sveta Cerkev ne ravna tudi prav, ko pod smrtnim grehom prepoveduje brati, kupovati, spisovati, razširjati protiverske knjige in brezbožne ter v največje grehe zapeljuječe časnike, to dušno kugo?

b) Dalje hvali apostol v današnjem berilu Solunce zaradi njihovega krščanskega življenja, katero je zgled vsem vernikom vsega grškega naroda po Macedoniji in Ahaji, kakor so Rimljani razdelili grško deželo v te dve pokrajini. Prva se še dandanes imenuje Macedonija, druga pa se je raztezala na sedanji Epir in Tesalijo.

Solunci so sveto vero sprejeli z veseljem duha in jo razodevali v pobožnem, krščanskem življenju, razodevali zlasti s potrpežljivostjo sredi velikih nadlog in težav. Zato pravi sveti Pavel, da so posnemalci njegovi in Gospodovi.

Kristjani! Posnemajmo v tem tudi mi stare Solunce! Najprej bodimo srčno hvaležni za predragoceni dar svete vere in božjega poklica v sveto katoliško Cerkev, »ki jo je pridobil s svojo krvjo« (Dej. ap. 20, 28). Potem pa tudi treba resnice svete vere dobro znati in poznati. Zato zvesto in z veseljem poslušajte pridige, pridno hodite h krščanskim naukom, doma pa katekizem in zgodbje sv. pisma večkrat prebirajte. Šolarji naj vam na glas beró iz svetih knjig. Dajte se, kakor Solunci, tako tudi vi prekvasiti od božje besede! Hrepenite po krščanski popolnosti, trudite se posnemati zglede Jezusa Kristusa in njegovih svetnikov v vseh čednostih! Ostanite dobri, pokorni otroci svete matere katoliške Cerkve, ki vas varno pelje proti srečni večnosti. Bodimo pa tudi pripravljeni kaj pretrpeti za sveto vero. Koliko so pretrpeli zanjo kristjani prvih časov!

c) Iz malega gorčičnega zrna božje besede, ki ga je vsejal sv. Pavel in njegov tovariš Sila med Solunci, zrastle je mogočno drevo, ki je razprostrlo svoje košate veje daleč naokrog. Iz Soluna se je razširil apostolski nauk ne samo po bližnji okolici, ampak tudi drugod. Nekateri Solunčani so gotovo sami označili evangelij, pa tudi po trgovcih se je raznesel nauk Kristusov. Solunce apostol zaradi svete vere pohvali v zadnjih vrsticah še enkrat, poudarjaje, da so se obrnili od malikov k pravemu živemu Bogu, kateremu hočejo zvesto in stanovito služiti.

Temu nasproti moramo žalibog poudariti, da je veliko kristjanov sedanjih dni, ki še vedno služijo malikom namesto neskončno dobremu Bogu, ki ga kot katoliški kristjani poznajo dovolj. In kateri so tisti maliki? To so razne strasti, hude pregrehe, grešne razvade. Ta služi maliku napuha, svojeglavnosti, častiželjnosti, drugi maliku lakomnosti, tretji maliku nečiste poželjivosti, četrty maliku požrešnosti ali kralju alkoholu itd. Zakaj kdorkoli preveč ljubi svet ali pozemeljske reči, ta je malikovelec, ker stvar višje ceni kot Boga Stvarnika. Tak nima prave ljubezni, kakor uči sv. Janez. »Ako kdo svet ljubi, ni Očetove ljubezni v njem« (I. 2, 15). Posvetna ljubezen je namreč nezdružljiva z božjo ljubeznijo.

Mi pa, dragi kristjani, ljubimo Boga iz vsega svojega srca in služimo mu z vso dušo! Bodimo popolnoma vdani in pokorni njegovi sveti volji, ki jo nam razodeva po glasu naše vesti, po svojih zapovedih in po navodilih predstojnikov svoje Cerkve. Ponižno sprejmimo njegovo razodetje, pogosto mislimo na nebeške resnice in hrepenimo po večni združitvi s svojim Bogom v nebeškem kraljestvu!

Ljubi moji poslušalci! Ko bi sv. Pavel prišel danes zopet na zemljo, prišel semkaj k nam, vprašam vas: Ali bi si ne želeli, da bi celo faro in da bi vsakega posameznika farana tako pohvalil, kakor je pred 1860 leti Solunce zaradi njih trdne vere, krščanskega življenja in bogoljubnosti? Ali bi ne slišali radi, ko bi tudi nam rekel, kakor nekdanj Soluntcem: »Vi ste častita krona, vi ste naša čast in veselje?« (I. Tes. 2, 19, 20.) Četudi pa ni pričakovati, da bi sedaj sv. Pavel prišel na zemljo, prišel bo gotovo enkrat s Kristusom k vesoljni sodbi. Zakaj tako je navedel Gospod svojim apostolom: »Resnično vam povem, da ob prerojenju, kadar bo Sin človekov sedel na sedežu svojega veličastva, boste tudi vi, kateri ste šli za menoj, sedeli na dvanajstih sedežih, in sodili dvanajstere Izraelove rodove« (Mat. 19, 28). Tedaj, ljubi kristjani, si bomo želeli, da bi bili vse to natančno verovali in dejansko izpolnjevali, kar nas je Bog učil po svoji nezmotljivi Cerkvi. Zato pa sedaj prav vneto tako delajmo, kakor si bomo takrat želeli! Amen.

Val. Bernik.

2. Brez vie v nebesa.

Veliko grehov ji je odpuščenih, ker je veliko ljubila. Komur se pa manj odpusti, manj ljubi. Luk. 7, 47.

Sv. Jakoponu je neki trgovec naložil na trgu več reči, da bi mu jih nesel na dom. Ko je prišel sam domov, se je silno čudil, ker ni ničesar našel. Nejevoljen je šel nad svetnika ter

ga trdo ošteval. Ta je pa mirno poslušal in mu nazadnje rekel: »Pojdi z menoj, da ti pokažem, kam sem spravil.« Prišla sta na pokopališče do trgovčeve grobnice. Jakopon jo je odprl, in trgovec je videl v njej svoje blago. Jakopon je rekel: »Saj je to tvoj dom. Prav lep dom si preskrbel za truplo. Še za dušo tako poskrbi!«

Tudi nam veljaj ta opomin. Tu nimamo stalnih domov. Tu smo pravzaprav vsi le gostači. Kmalu nam bo treba iti v hišo večnosti.

Sta pa dva večna domova; v enem je vsa nesreča, v drugem pa vsa sreča. V enem bomo gotovo! Bomo pa v tistem, katerega si bomo sami zbrali po svojih delih, po svojem življenju. Živimo za nebesa, in nebesa bodo naša! Živimo tako, da pridemo v nebesa naravnost, v nebesa brez vic!

Premislimo danes, kako se pride v nebesa brez vic.

1. V nebesa brez vic pridejo vsi, ki umrjo v krstni nedolžnosti, vsi, ki se po svetem krstu nič niso pregrešili. — Naravnost v nebesa so šli vsi sveti mučenci, ki so iz ljubezni do Boga umrli. Teh je nad šestnajst milijonov. — Naravnost v nebesa gre vsak, ki umrje v posvečujoči milosti in je že zadostil za odpuščene grehe, ki jih je morda storil. Torej moreš tudi ti!

Da prideš brez vic v nebesa, bodi brez greha in spokori se tu za vse storjene grehe. Če te smrt najde tako pripravljene, ne boš okušal vic. Pa te skrbi, ker tako hitro zopet in zopet grešiš. Vsaj malih grehov se ti brž dosti nabere. K spovedi pa ne moreš velikokrat. Mali grehi se odpuste tudi pri sv. maši in pri sv. obhajilu. Najboljši pripomoček za odpušcanje je pa popoln kes. Zato o njem poslušaj malo več.

Popolni kes izvira iz popolne ljubezni ter ima kakor ta več stopinj. Že najmanjši popolni kes kar brez spovedi izbríše vse smrtne grehe ter reši pekla. Rekel sem: brez spovedi, vendar moram pripomniti, da spoved želja ali želja po spovedi ali volja izpovedati se ob priliki ne sme manjkati. Če kdo umira brez duhovnika, pa se popolno kesa in bi se rad izpovedal, si izbríše smrtne grehe ter se reši pekla. Ali se pa reši tudi vic? Vselej ne! Če prav posebno iskreno ljubi Boga ter zato prav pristrčno obžaluje grehe, potem pa izbríše poleg grešnih madežev tudi še vse kazni za greh ter nima nič več, kar bi ga tiralo v vice. — Mislim, da me razumeš. Ljubezen in kes sta lahko večja ali manjša; njih popolnost ima silno veliko stopinj. Kdor se povzpne v ljubezni in kesanju dovolj visoko, si izbríše vse grehe in vse kazni. Desni razbojnik na križu je imel veliko milost tolike ljubezni in tako popolnega kesanja. Zato je bil povabljen naravnost v raj.

Sv. Alfonz si je silno prizadeval, da bi postal vedno bolj velik v ljubezni in kesanju. Njegovi spisi so kar prepojeni s

svetimi željami po popolnosti v teh dveh dejanjih. Vedno je vzdihoval: »Moj Bog, jaz te ljubim, ljubim te iz vsega srca, ljubim te bolj kakor vse drugo, ljubim te bolj kakor sebe. Ker te resnično ljubim, me močno boli, da sem žalil tebe. Želim tako silno obžalovati vse grehe, da bi kar umrl zavoljo take bolesi.« — Tudi mi hrepenimo že zdaj po popolnosti v ljubezni in kesanju, da jo bomo pač gotovo imeli ob odločilni smrtni uri. Sv. Alfonz je vedno molil za milost, da bi v zadnjih vzdihih obudil dejanje popolne ljubezni in popolnega kesanja. — Ljubezna je posebno popolna, če človek sprejme tudi smrt z vsemi neprijetnimi spremljevalkami v polni vdanosti in ljubezni do Boga. — Po mnenju sv. Frančiška Saleškega ni lepšega daru, kakor življenje voljno darovati Bogu za spravo. In ni je zaslužnejše vdanosti, kakor sprejeti zadovoljno smrt iz roke božje za pokoro.

2. Revna žena mi je tožila, da po njeni smrti ne bo nobene sv. maše za njeno dušo. Poleg drugih sem ji v tolažbo povedal tudi besede sv. papeža in učenika Gregorija, ki pravi: »Nič ne pomišljam, ko zatrjam, da nam po smrti za spravo ne bo treba daritve sv. maše, če se zdaj v življenju s a m i c e l o m a d a r u j e m o B o g u.«

In kako naj se darujemo? Svojo voljo moramo darovati, žrtvovati! Ukloniti jo moramo volji božji, ki je izražena v zapovedih. To pa storimo, če se varujemo greha ter delamo dobro. Če se varujemo samo smrtnih grehov, potem žrtvujemo svojo voljo le v velikem; tako se zavarujemo le pred peklom. Da odidemo vicam, moramo biti tudi v malem zvesti ter se varovati tudi prostovoljnih odpustljivih prestopkov; potem je naša volja zamrla v nas ter celoma dala prostor božji volji.

Kdor se stanovitno ustavlja hudemu ter zmaguje izkušnje, ta se vadi v čednostih ter raste v dobrem. Njegovo življenje je cela veriga premagovanj; vsako premagovanje ima zadostilno moč; toliko premagovanj bo zadostovalo za popolno spravo, in vice bodo opravljene kar tukaj.

Sv. Marija Magdalena Paciška je ponavlja je svetovala podložnim sosestram, kako naj vsako tudi najmanjše dejanje, vsak pogled, korak . . . vrše v ljubezni do Boga; vse naj delajo z namenom, da bi bile Bogu všeč. Pristavila je: »Kdor tako dela, bo šel brez vic v nebesa!« Ta svetnica je izvedela od Zveličarja, da uide vicam, kdor sebi odmrje in živi samo Bogu.

Sv. Brigiti je Kristus odločno rekel: »Kdor celoma žrtvuje lastno voljo meni, ta bo šel brez vic v nebesa!« V samostanih posebno z vestno pokorščino umirajo sebi in vedno bolj žive za Kristusa. Kaj velika v tej čednosti je bila bogoljubna uršulinka Marija Mehtilda Šušteršič, ki je koncem 19. stoletja umrla v Škofji Loki — iz pokorščine. Kako to, je za lajke malo težje umeti. Pokojnica v samostanu ni imela več lastne volje; vršila

je samo voljo prednice. Zaprošila je prednico, naj ji nakloni milost, da bo še jenjala delati — da bo umrla — iz pokorščine.

V bližini samostana, v katerem je živela sveta Marija Magdalena Paciška, so obešali dva hudodelca. Svetnica je v prisrčni molitvi zanju darovala sveto Kri Jezusovo. Črez nekaj časa je rekla: »Nobeden ni pogubljen. Eden je šel kar naravnost v nebesa, ker je bil s celim srcem vdan v voljo božjo in je bridko smrtno kazen z veseljem sprejel za pokoro. Drugi se pa ni prav čisto vdal v voljo božjo; zato je šel za nekaj časa v vice!« — Kmalu nato so potrdili taki, ki so bili pri obeh smrtih priče, da je bil eden res silno vdan, drugi pa ne tako zelo. — Prav ta svetnica je videla umrlo soestro pet ur po smrti iti v nebesa. Toliko časa je bila ta v vica, zato, ker je želela v bolezn, da bi nihče na svetu ne imel z njo kaj opraviti. Hotela je torej drugače kakor Bog, in tako ni bila v vsem vdana v njegovo voljo. Kadar so soestre imele kaj več truda z njo, je pomilovala te ter jenjala biti združena z Bogom. Ker tu tiste trenutke ni bila z njim združena, za kazen ni smela tam takoj k njemu. No, drugega pa tistih pet ur ni trpela, kakor samo pri Bogu še ni bila.

Kdor po spovedi in sv. obhajilu katerikoli dan v življenju moli naslednje molitev vnet ljubezni do Boga, prejme v smrtni uri popolni odpustek:

Gospod, moj Bog, iz tvoje roke sprejem že zdaj vdano in radovoljno kakršnokoli smrt z vsemi njenimi stiskami, mukami in bolečinami, kakor bo tebi všeč.

(Pij X., 9. marca 1904.)

Ko boš prejemal na smrtni postelji papežev blagoslov, moraš biti skesan, lepo vdan v voljo božjo, izgovoriti Jezusovo ime — in prejel boš za zadnje uro popoln odpustek.

Mislim, da imaš zdaj nauka dovolj za na pot v nebesa brez vic. Umel si: Popolni kes je tisti, ki izbriše vse grešne madeže; popolna vdarost pa tista, ki izbriše vse časne kazni. Če bosta ta dva združena v tvoji duši ob smrtni uri, te bosta rešila pekla in vic.

Slišal si, da oba ta dva izvirata iz popolne ljubezni do Boga. Če te ne boš imel, tudi onih dveh ne.

In ob smrti jih ne boš imel, če jih ne boš že prej.

Potrudi se torej tako, da si pridobiš popolno ljubezen do Boga. Da to dobiš, se obrni prej do presv. Srca in še prej do Marijinega.

Sv. Alfonz pravi: »Zakaj bi ne upali takoj po smrti v nebesa, če Marijo prav prisrčno ljubimo; saj je to sama obljubila blaženemu Gotfridu.« Če Marijo močno ljubimo, bomo ljubili tudi njenega božjega Sina — ljubili Boga. In kdor Boga dovolj ljubi, ga ljubezen pripelje brez vic v nebesa. Amen.

Fr. Bleiweis.

Poslednja nedelja po binkoštih.

1. Sv. Klemen, papež in mučenec.

In takrat se bo prikazalo znamenje
Sinu človekovega na nebu.

Mat. 24, 30.

Za poslednjo nedeljo po binkoštih je odločila sv. Cerkev iz evangelija sv. Matevža tisto pretresljivo napoved Gospodovo o razdejanju Jeruzalemskega mesta in o prihodu božjega Sodnika k poslednji ali vesoljni sodbi na koncu sveta. Kako strašno se glasi prerokba vsevednega Zveličarja o groznih dogodkih, ko bo razdejano trdovratno mesto kot nekaka predpoda končnih dogodkov pred vesoljno sodbo! In kako slovesno napove božji Odrešenik prihod Sinu človekovega k sodbi, napove tudi, da »se bo prikazalo znamenje Sinu človekovega na nebu!« Katero je tisto znamenje? To je znamenje našega odrešenja — sv. Križ. Odkar je starček Simeon prerokoval o božjem Odrešeniku, da »je postavljen v padec in v vstajenje« (Luk. 2, 34) in odkar je bilo njegovo znamenje vsajeno na gori Kalvariji, od tedaj je sv. Križ tisto značilno znamenje, ki loči vernike od nevernikov, je sv. Križ tisto ločilno in bojno znamenje, ki deli kristjane v dva nasprotna si tabora, v hudobneže in pravične. Zato bo sodnji dan sv. Križ nevernikom in hudobnežem v strah in pogubljenje, pravovernikom in pravičnim pa v veselje in zveličanje.

V teku stoletij jih je bilo že na milijone in milijone, ki so, boreč se za sv. vero, za zmažo sv. Križa dali rajši svoje življenje, kakor bi bili postali nezvesti svojemu Zveličarju, svojemu Boгу.

Proti koncu prvega stoletja po Kristusu je med temi sv. mučenci posebno znamenit oni apostolski učenec, čegar god obhaja sv. Cerkev današnji dan, s v. K l e m e n , p a p e ž . Našim pradedom je bilo njegovo ime bolj v spominu in časti kakor sedanjemu rodu, zlasti pastirji po gorah so ga zelo častili in se mu priporočali. V naši frančiškanski provinciji sv. Križa, ki je pripadala svoj čas k bosanski pokrajini, pa je sv. Klemen patron spovednikov. Tudi krstnih imen je bilo več njegovih kakor dan-današnje. Hišni in rodbinski priimki nam pričajo o tem. Njegov častitljivi spomin obnoviti in vaš k večjemu zaupanju v njegovo pomoč spodbuditi, hočem vam danes nekoliko več povedati o sv. papežu in mučencu Klemenu in kar je ž njim v zvezi jako važnega tudi za nas.

1. Naj vam najprej opišem življenje sv. Klemena po rimskem brevijarju, ker je to starodaven življenjepis in ga je sprejela sv. Cerkev med naše duhovne molitve.

Klemen rimski, sin Favstinov, s Celijskega griča, je bil učenec sv. Petra, ki se ga spominja sv. Pavel, pišoč Filipjanom:

»Prosim tudi tebe, zvesti tovariš, pomagaj jima, ki sta se z menoj trudila v razširjanju evangelija obenem s Klemenom in drugimi mojimi pomočniki, katerih imena so v knjigi življenja.« On je sedem pokrajin rimskega mesta odločil sedmerim zapisnikarjem, vsakemu svoje področje, ki naj bi najskrbneje preiskali in popisali muke in dejanja sv. mučencev. Veliko je pisal tudi sam natančno in spodbudno, s čimer je pojasnoval krščansko vero.

Ko pa jih je z naukom in svetim življenjem mnogo izpreobrnil h Kristusovi veri, ga je pregnal cesar Trajan čez Črno morje v puščavo mesta Kersona, kjer je našel 2000 kristjanov, ki so bili od istega Trajana obsojeni. Ko so lomili in obdelovali marmor, trpeli so pomanjkanje vode. Klemen pa je molil in zlezal na bližnji hrib, na katerem vidi Jagnje, katero je desno nogo pomakalo v studenec sladke vode, ki je vrela od tam, da so si vsi žejo pogasili. Vsled tega čudeža se je izpreobrnilo mnogo nevernikov h Kristusovi veri in začelo svetost Klemenovo častiti.

Ko izve o tem Trajan, se razkači in pošlje tjekaj ljudi, ki naj bi Klemenu navezali sidro (ali železnega mačka) na vrat in pa potopili v morje. Ko se to zgodi, molijo kristjani na obrežju, in morje upade za 3000 korakov. Gredo tjekaj in najdejo marmornato kapelico, znotraj v nji pa kamenito rakev, kjer je bilo shranjeno truplo mučenčeve, in zraven sidro, s katerim je bil potopljen. Vsled tega čudeža sprejmó prebivalci Kristusovo vero.

Njegovo truplo je bilo pozneje prenešeno v Rim, za papeža Nikolaja prvega, in shranjeno v cerkvi samega sv. Klemena. Cerkev so pozidali njemu v čast tudi na tistem kraju otoka, kjer je priteknel studenec po božji naredbi. Papež je bil devet let, šest mesecev, šest dni. Tako rimski brevijarij za 23. dan tega meseca, ki ima sicer tudi zelo značilne molitvice v čast sv. Klemenu.

Če pa pogledamo duhovno branje za 7. dan meseca julija, to je za god sv. Cirila in Metoda, pa izvemo, da sta sveta solunska brata prinesla v Rim koščice sv. Klemena, katere je dobil sv. Ciril na kersonoškem ali tavrškem polotoku.

Gotovo radi tudi o tem izveste kaj podrobnejšega, torej poslušajte!

2. Na tavrškem polotoku so se prerivala skozi dolga leta raznotera ljudstva. Ob preseljevanju narodov so bojeviti severni rodovi pridrli tudi v te pokrajine. Prvotnih prebivalcev so nekaj pobili, nekaj razgnali, ni čuda, da se je porušila tudi cerkva z grobom sv. Klemena in se je polagoma poizgubil tudi spomin na sv. mučenca. Bog pa je proti sredi IX. stoletja, kakor znano, obudil v slovansko-grškem Solunu dva brata, v katerih

sijajni svetlobi je imela vnovič zasijati tudi zatemnjena slava sv. Klemena. Poklicana sta bila k poganskim Kozarjem, napol divjemu ljudstvu na obrežju Črnega morja. Pripeljeta se l. 858. iz Cariграда v mesto Korsun ali Kerson, kjer se velika reka Dnester izliva v morje. Trgovsko mesto Korsun je bilo na meji kozarške dežele. Tu ostaneta sv. apostola, da se priučita ljudskega jezika. Potem se podasta med vražarske Kozarje, kjer so poizkušali mohamedanci in judje zasejati svoje krive nauke. Sv. Ciril s svojo veliko učenostjo zavrača lažnive sejavce krive modrosti in v srca dovzetnih Kozarov seje z velikim uspehom seme krščanskih resnic; sv. Metod pa mu pomaga urediti cerkve in posvetne stvari. Božja previdnost nakloni sv. Cirilu posebno milost. Najde namreč na čudežen način pri mestu Korsunu svete ostanke papeža Klemena. Mnogo je molil sv. Ciril, skrbno povpraševal, kje bi utegnilo biti pokopališče sv. mučenca. Bog mu pomaga, da najde podrtine Klemenove cerkvice, njegove koščice in tudi sidro. Z neizmernim veseljem in srčno hvaležnostjo do Boga nese sv. Ciril te svetinje častljivo spraviti, dokler jih ne vzame seboj v Carigrad, pustivši med Kozari več svojih učencev. Prišedši z mnogimi spremljevalci v Carigrad, se nastani sv. Ciril pri cerkvi sv. apostolov, Metod pa v nekem samostanu. L. 862. pa pridejo poslanci moravskega kneza Rastislava prosit, da bi tudi Moravani dosegli enako srečo svete vere, kakor so jo Kozari. Sv. slovanska apostola se podasta drugo spomlad l. 863. na daljno pot skozi krščansko Bolgarijo, pa ne brez svetinj sv. Klemena, do katerega sta imela veliko zaupanje, proseča ga, naj poveličan pred božjim prestolom moli za srečen uspeh njunega apostolskega delovanja. In gotovo se je ravno priprošnji sv. Klemena zahvaliti za obilni verski blagoslov med slovanskimi narodi, kakor poprej med Kozari.

Po vsej poti, kjer sta se mudila, se je ljudstvo v neizmerni množici zbiralo, da sliši tako modre nauke v milem materinem jeziku in vidi svetinje tistega sv. papeža, ki je dal svoje življenje za ono vero, ki jo oznanujeta sveta brata. V spomin tega so pač postavili tudi kaka znamenja. Imela sta tudi že slovanski prevod nedeljskih evangelijev, katerega je po izumitvi primernih črk oskrbel od Boga razsvetljeni sv. Ciril v svoji apostolski gorečnosti.

Ko sveta apostola z božjo pomočjo že polpeto leto na Moravskem z najboljšim uspehom vlivata krščanski nauk v duše, pokliče ju papež Nikolaj I. v Rim. Brez pomude se napotita l. 867. v večno mesto s svetinjami sv. Klemena, vzameta tudi več učencev seboj, ki jih cenita vredne, da bi bili v Rimu posvečeni v mašnike.

Po kateri poti? Kaj verjetno je, da so potovali tudi skozi slovenske kraje, ki so večjidel pripadali k češko-moravskemu kraljestvu in se raztezali dalje tja do morja. Nekateri menijo, da kažejo sled tega potovanja zlasti po Gorenjskem cerkvice in

oltarji, posvečeni sv. Klemenu.¹ Seveda niso iz tistega časa, ali ljudje so, kakor dandanes, na mesto nekdanjih znamenj postavili dostikrat kapelice, na mesto starih kapelic pozidali cerkvice, in svetnika, katerega so srčno ljubili in častili, niso radi zamenjali z drugim. Tudi blizu Velehrada je kapela sv. Klemena.

Preden dospó romarji v Rim, umrje papež Nikolaj dne 13. novembra 867. Naslednik mu je bil Hadrian II., izvoljen sveti večer istega leta. Kako se razveseli novi cerkveni poglavar, čuvši, da gredo tako slavni duhovni z Velehrada proti središču katoličanstva ter nesó zaboje svetinje sv. papeža Klemena. Ta prihod je bil še toliko pomenljivejši, ker sta sveta brata prišla čez slovanske pokrajine iz Carigrada, kjer je izdajski Focij zapeleval ljudstvo v razkol od Rima. Sveta brata pa sta ravno s tem romanjem razodela najočitnejše, da sta pravoverna sina rimske matere katoliške Cerkve. Ves Rim je to napolnilo z nepopisnim veseljem, in sprejeta sta bila kraljevo-slovesno. V svoji sloveči okrožnici o slovanskih apostolih l. 1880. piše papež Leon XIII. o tem takole: »Papež gre, spremljan po duhovstvu in ljudstvu, veliko čast jima izkazuje, preslavnima gostoma naproti. Telo sv. Klemena, precej oslavljeno z velikimi čudeži, se v slovesnem sprevodu nese v baziliko, ki je bila v Konstantinovem času zidana na tistem mestu, kjer je stala očetovska hiša tega nepremagljivega mučenca.« Drugje se bere, da so jim šli ob slovesnem zvonjenju s prižganimi svečami naproti in da je več bolnikov naglo ozdravelo, ko so počastili svetinje sv. mučenca. S temi čudeži predobrotni Bog ni počastil samo mučeniške smrti sv. Klemena ter ga poveličal pred svetom, ampak je bilo s tem tudi dokazano, da je telo res tega svetnika. S tem pa je neskončno resnični Bog tudi potrdil vero in dejanje sv. Cirila in Metoda, ki sta v rimskem papežu spoznala in počastila namestnika Kristusovega. Papež ju kvaterno nedeljo meseca decembra l. 868. posveti v škofa, njune učence pa v mašnike in diakone.

Sv. Ciril je bil že od mladosti slabotnega telesa, v katerem pa je prebival velik apostolski duh, ki ga je priganjal k tako težavnim apostolskim potom. V Rimu mu moči začno kmalu vidoma pešati. Papež Leon XIII. piše v svoji prej omenjeni okrožnici dalje takle: »Zgodilo se je pa po previdnosti božji, da je Ciril v Rimu dokončal tek svojega življenja 14. februarja l. 869., bolj po čednosti kakor po starosti dozorel. Pokopan je bil na papeževe stroške in z veličastno svečanostjo, prav kakor je v navadi pri rimskih papežih, in položen je bil z največjo častjo v grob, katerega je bil papež Hadrian sebi sezidal. Rimsko ljudstvo ni moglo trpeti, da bi se sveto truplo rajnega odneslo v Carigrad, akoravno je to želela in prosila preužaljena mati; neseno je bilo v cerkev sv. Klemena in položeno blizu nje-

¹ Gl. o tem razpravo: Sv. Klemen, rimski papež, med Slovenci. Spisal L. Jeran. (Zlati Vek, [Ljubljana, 1863], str. 59—73.)

govih koščic, katere je Ciril sam toliko let s spoštovanjem imel v varstvu. In ko so ga vozili skozi mesto med slovesnim spevanjem psalmov, ne toliko v pogrebni kolikor v zmagoslavnem sprevedu, je bilo videti, da rimsko ljudstvo prvenstvo nebeških časti daruje presvetemu možu.« Star je bil sv. Ciril šele 42 let. Sv. Metod pa, kakor vam znano, je umrl na Velehradu nad 70 let star, 6. aprila 885.

3. Pa vrnimo se k s v. K l e m e n u ! Imenuje se »Rimski«, da se razločuje od drugih svetih mož enakega imena. Nekateri menijo, da je bil doma iz mesta Filipi, kjer je bilo tudi mnogo Ilircev, Slovanov. Njegovo ime pomeni toliko kot pohleven, mil, dobrosrčen. Bil je mož poln žive vere in goreče ljubezni. Njegova ljubezniva vnema in apostolska srčnost sta ga storili vrednega, da ga je sv. Peter posvetil v škofa. Ko so bili zvrstoma mučenci sv. Peter, sv. Lin, sv. Klet ali Anaklet, nastopil je sv. Klemen l. 88. vrhovno pastirsko službo vse Cerkve. Kdor je v tistih časih zasedel stol sv. Petra, bil si je lahko svest, da bo svoje življenje dal za Jezusovo sv. vero. Mučeniške smrti je sv. Klemen umrl l. 97. Pri sv. maši se ga sv. Cerkev častljivo spominja vsak dan.

Ob njegovem času je nastalo v Korintu neko razprtje in krivoverstvo med verniki. Sv. Klemen papež piše Korinčanom pismo, polno ljubezni, očetovske dobrotljivosti in modrosti in jih umiri tako, da se pozneje kaj takega ni več slišalo o njih. Ta list je še ohranjen. V prvem delu opominja sv. Klemen Korinčane k edinosti, pokorščini, hvaležnosti in drugim čednostim, naroča jim, naj so si svesti svojega poklica k večnemu življenju. V drugem delu jih poučuje o vstajenju teles sodnji dan, ker so mnogi dvomili o tem. Sv. Klemen jim kaže na primere iz narave, kakor na vinsko trto, ki spomladaj ozeleni in prinese za kislim grozdjem dozorel, sladek sad, na žitno zrno, ki segnije v zemlji, da potem obrodi nov, dober in tečen sad. Opozori jih na božjo vsemočnost, ki more tako tudi človeška trupla obuditi zopet k življenju. Kako tolažljiva je ta vera!

Preljubi v Gospodu! Po vstajenju mrtvih napoči sodnji dan, kakor govori sv. evangelijski današnje in prihodnje nedelje. Ako hočemo, da bomo vstali častljivo izpremenjeni, vstali k večnemu veselju in prišli na desnico božjega Sodnika, posnemajmo apostolske zglede žive vere, krščanske srčnosti in ljubezni do sv. Cerkve, kakor nam so jih zapustili sv. Klemen, sv. Ciril in sv. Metod. Držimo se zvesto znamenja našega odrešenja, sv. Križa, in živimo sedaj spokorno, da se bomo sodnji dan razveselili »znamenja Sinu človekovega na nebu« in bomo šli zmagoslavno za svojim Zveličarjem v nebeško kraljestvo! Amen.

2. Poslednja sodba bo za grešnike strašna.

In bodo videli Sinú človekovega priti v oblakih neba z veliko močjo in veličastvom. Mat, 24, 30.

V današnjem evangeliju nam Odrešenik naznanja svoj zadnji prihod. Trikrat pride Sin božji na svet, piše sv. Bernard. Prvič k nam ljudem vsem brez najmanjše izjeme ob svojem rojstvu; drugič v nas, pa ne v vse, ampak samo v opravičene pri sv. obhajilu, in tretjič zoper nas, pa zopet ne zoper vse, ampak samo zoper brezbožne pri sodbi. In ta svoj zadnji prihod, ki se bo izvršil pri poslednji sodbi, nam danes Kristus napoveduje. Ker me torej napeljuje današnji sv. evangelij, da vam, predragi verniki, nekoliko povem o zadnji sodbi, hočem to tudi storiti. Zato rečem: Poslednja sodba bo za grešnike strašna; zakaj 1. strašen bo že njen začetek, 2. strašnejša še bo sodba sama in 3. najstrašnejši pa bo njen konec.

Usmiljeni Bog, daj, da nas vse sveti strah prešine ter nas privede k pravi pokori in pobolšanju življenja!

Dvakrat sodi Bog človeka, in sicer prvič popolnoma samega zase posebej, drugič pa vpricho vseh ljudi. Razločujemo torej dvojno sodbo: posebno in splošno. Posebna sodba se vrši takoj po človekovi smrti. V trenutku, ko duša zapusti človeško telo, stopi pred božjega Sodnika, kjer sprejme svojo obsodbo. Teга nas zagotavlja sv. Pavel, rekoč: »Ljudem je odločeno enkrat umreti, potem je pa sodba« (Hebr. 9, 27). Splošna sodba pa, ki se bo vršila pred vsemi ljudmi hkrati, bo koncem sveta. O tej sodbi je vedel že Enoh, sedmi očak po Adamu, o njej govori Kristus na raznih mestih sv. evangelija, in o njej piše natanko tudi sv. Janez. Poslednja sodba je torej božja, neovrgljiva resnica, katero moramo trdno in stanovitno verovati.

Toda sedaj bi utegnil kdo vprašati: Če je vsakdo že takoj po smrti sojen, čemu je še splošna sodba? Odgovorim s svetimi očeti in rečem: Bog hoče pri splošni sodbi pokazati, da je vsakoogar pri posebni sodbi sodil pravično. Pred vsem svetom hoče pravične, ki so bili v življenju pozabljeni in zaničevani, pri tej sodbi proslaviti in povečicati, brezbožne pa, ki so ga vedno žalili v življenju, osramotiti in ponižati. Glejmo, kako se bo to slednje zgodilo!

I. Rekel sem, da bo že začetek splošne sodbe strašen. Ko bo prišel »dan vpitja in joka«, kakor ga sveto pismo imenuje, bo solnce otemnelo, luna ne bo dajala svoje svetlobe, zvezde bodo padale z neba in moči nebeske se bodo gibale. Tedaj bodo angeli izšli na vse vetrove sveta in bodo z mogočnim trobentinim glasom sklicali vse ljudi k sodbi. Odpri

se bodo grobovi in strohnela telesa se bodo združila z dušami ter bodo vstala. Kako strašno bo vstajenje vseh mrtvih! Preklinjaje se bodo spojile duše zavrženih s telesi in šle na kraj sodbe. Ko bodo pa vsi ljudje, izvoljeni in zavrženi, zbrani, bo prišel Sodnik na oblaku z veliko oblastjo in častjo. Ta večni in vsemogočni Sodnik bo Jezus Kristus, »zakaj Oče nikogar ne sodi, temveč je vso sodbo Sinu dal,« piše sv. Janez (5, 22). Pa, o strašna izprememba: Kristus, v življenju naš Zveličar in Odrešenik, pri tej sodbi pa naš tožnik in sodnik!

Pređen bo začel soditi, bo celo neštevilno množico ljudi uredil. »In zbrali se bodo pred njim vsi narodi in jih bo ločil, kakor pastir loči ovce od kozlov. In ovce bo postavil na svojo desnico, kozle pa na levico« (Mat. 25, 32, 33). Pri tej ločitvi bo ločen mož od žene, starši od svojih otrok, bratje od svojih sester, prijatelj od prijatelja, eni na desni, drugi na levi strani Sodnikovi. O grozna ločitev!

II. Tako strašen bo torej začetek sodbe; t o d a s t r a š - n e j š a š e p a b o s o d b a s a m a. Gorje takrat hudobnim, zakaj grozna bo njih preiskava! Iz evangelija, po katerega naukih se niso ravnali v svojem življenju, bodo sojeni. Odprla se bo knjiga vesti in vse pregrešne misli, želje, besede in dejanja slehernega bode videl celi svet. O, koliko nečistosti samskih ljudi, koliko nezvestob in prešestovanj zakonskih, koliko laži, hinavščine, krivih priseg, obrekovanj, neizmernosti, goljufij, tatvin, božjih ropov itd. bode takrat razodetih pred celim svetom! Strah in groza! Očitni bodo tudi vsi grehi opuščenja: vsa dela usmiljenja, ki jih je grešnik opustil; beseda božja, ki je ni poslušal; svete maše, katerih se ni udeležil; velikonočne spovedi, ki jih ni opravil; dolžnosti svojega stanu, katerih ni izpolnjeval. Vse, vse bode večni Sodnik natančno preiskal in odkril.

Tu bodo spoznali zavrženi, da so vsa dobra dela, ki so jih storili v stanu smrtnega greha, brez zasluženja v večnosti. Vest jim bo najbridkeje očitala vse milosti božje, ki so jih prejeli, pa ne porabili; vsa razsvetljenja, ki so jih zanemarjali; vse dobre zgleda, katerih niso posnemali; vse nauke pridigarjev, katerih niso poslušali; vse opomine spovednikov, po katerih se niso ravnali. Ali ne bo vse to vzbujalo pri zavrženih gotovega, a prepoznega kesanja? O brezdvomno gotovo!

Pa večni Sodnik bo zavržene opozoril tudi še na svoje nauke, jih spomnil svojih čudežev in jim predočil svoje rane, svojo kri, svoj križ, svoje življenje in trpljenje, svojo smrt, sploh vse, karkoli je storil zanje, da bi jih bil zveličal. Vse to, rekel bo, sem za vas storil, da bi se bili zveličali, pa niste hoteli. Prosil sem, svaril, opominjal, vabil, obljuboval, žugal, pa vse zastonj. Sedaj vas ne morem več zveličati, zakaj čas usmiljenja je pretekel in napočil je čas stroge pravice. In tedaj bodo zavrženi sami spoznali, da so krivi in da zaslužijo svojo kazen; obupa polni jo bodo nastopili.

III. Najstrašnejše pri poslednji sodbi bo pa njen konec. Z močnim glasom bo vsemogočni Sodnik pred vsem svetom nad brezbožnimi izrekel nepreklicljivo sodbo večnega pogubljenja. »Poberite se izpred mene, prokleti, v večni ogenj, kateri je pripravljen hudiču in njegovim angelom« (Mat. 25, 41). Poberite se, vi sovražniki mojega imena in predmet moje jeze! Poberite se izpred mene, vašega Boga in Odršenika, vašega Očeta in prijatelja, katerega ste v življenju sovražili in preganjali! Poberite se, vi, prokleti od Boga, prokleti od angelov in izvoljenih, od nebes in zemlje, prokleti od vseh ljudi in stvari! Poberite se v večni ogenj, kateri je bil od mene pripravljen le hudiču in njegovim angelom, katerega ste pa vi sami sebi pripravili! Poberite se, poberite in vekomaj trpite!

Kdo si more sedaj predstavljati stok in jok, vpitje in obup zavrženih po tej strašni sodbi? O, kako grdo bodo preklinjali nebo in zemljo, svoje rojstvo in življenje, same sebe in sogrešnike! Med tem bo pa zazijalo grozovito brezno z večnim ognjem, kamor bodo peklenski duhovi zavržene potegnili za vekomaj. Tako bo sodba končana, tako strašen bo njen konec.

Praden sklenem svoj govor, predragi v Kristusu, vas vprašam, kaj naj nas bolj nagiba k pokori in poboljšanju, kakor resno premišljevanje splošne scdbe? Ker je prav to premišljevanje najkrepkejši nagib k spokornemu življenju in ker se moramo s takim življenjem v adventnem času, katerega bomo s prihodnjo nedeljo nastopili, prav posebno pripravljati na prihod Gospodov, zato nam danes in danes teden sveta Cerkev bere evangelij o poslednji sodbi. Premislimo torej natanko, kako grozna bo ta sodba! Brezdvomno ni nikočar med nami, ki bi hotel zavržen biti. Kdor pa noče pogubljenja, tudi ne sme hoteti greha. Zavoljo tega pa popustimo pregrešno življenje in živimo pobožno v svetem strahu božjem, da bomo šteti tako med izvoljene in kot taki enkrat posedli presrečno kraljestvo svetih nebes. Amen.

Po P. R. Graserju O. S. B.: K. Čik.

Prva adventna nedelja.

Trojna korist premišljevanja o poslednji sodbi.

In ljudje bodo koprnili od strahu.

Luk. 21, 26.

Sv. pismo omenja na več mestih vesoljno sodbo, in že v starem zakonu je prerok Joel izrekel o sodnjem dnevu te-le pomembne besede: »Velik je dan Gospodov in silno strašen« (Joel 2, 11). Imenuje ga dan Gospodov, ker bo popolnoma raz-

ličen od ostalih dni, dan, ki mu ne bo sledil nobeden več. »Ne bo več časa,« trdi sv. pismo (Skr. raz. 10, 6). Kakor se imenuje prvi dan v tednu »dan Gospodov« (Skr. raz. 1, 10), ko je začel Bog s stvarjenjem, ravnotako bo na sodnji dan vse ustvarjeno uničil ter postavil »novo zemljo in novo nebo; zakaj prvo nebo in prva zemlja sta prešla,« po besedah sv. Janeza (Skr. r. 21, 1). V dneh svojega življenja so ljudje delali: zidali so si hiše, obdelovali polje, skrbeli za lastni in občni blagor človeštva; na sodnji dan pa bo konec človeškemu dejanju in delal bo Bog: postavil bo tako dolgo zatirano resnico in pravico na zasluženno mesto, povišal bo zaničevano nedolžnost in krepost, kaznoval nesramne grehe in strasti. »Pokazal bo tvojo pravičnost kakor luč in tvojo pravico kakor poldansko solnce,« nam zatrjuje pevec David (ps. 36, 6). Vse bo očito in odkrito: »Nič ni skritega, kar se ne bo razodelo, in skrivnega, kar se ne bo zvedelo,« pravi Kristus (Mat. 10, 26). Ta dan Gospodov bo pa tudi velik, odločeval bo namreč Jezus Kristus usodo ljudi: nekateri bodo šli v večno življenje, drugi pa v večno pogubljenje. Zato bo ta dan tudi strašen: o tem nas lahko prepričajo že tista strašna znamenja, ki se bodo kazala na nebu in godila na zemlji pred sodnjim dnem: solnce bo zatemnelo, luna bo izgubila svojo blede luč, zvezde bodo padale z neba in moči nebeške se bodo gibale, ljudje bodo koprneli od strahu in čakanja tistega, kar ima čez ves svet priti (Prim. Luk. 21, 25, 26). Vsa ta strašna znamenja pomenjajo brez dvoma, da bo dan sodbe dan groze in strahu, dan trepeta zlasti za hudobne grešnike, ki so morda ušli na tem svetu rokam posvetne pravice, ki pa vedó, da za to ne bodo mogli obstati pred vsevednim, pravičnim sodnikom Jezusom Kristusom.

Predragi moji! Da se tudi nam ne bo treba tako tresti pred sodnjim dnevom groze, skrbimo za krščansko in bogoljubno življenje sedaj, ko imamo še čas; premišljujemo radi o štirih poslednjih rečeh: nebesih, peklu, vicah, zlasti pa o poslednji sodbi, o kateri vam bom danes govoril. Govoril bom namreč o trojni koristi, ki nam jo podaja resnica o poslednji sodbi, ako jo rešno, v strahu božjem premišljujemo. Ta resnica naj

a) krepí naše zaupanje v božjo previdnost, posebno če vidimo, da se godi hudobnim dobro, dobrim pa slabo;

b) ta resnica naj nas odvráčuje od hudega, od greha, in naj nas slednjič

c) spodbuja k dobremu.

I. Misel na vesoljno sodbo mora predvsem pomnožiti naše zaupanje v božjo previdnost, tako da ne bomo godrnjali čez Boga in njegove naredbe, češ, brezbožneži, božo-

tajci imajo vsega v izobilju, sreča se jim sama ponuja, in ne da bi jih Bog kaznoval, greše venomer naprej, medtem ko se morajo pobožni ljudje boriti z revščino, pomanjkanjem in drugimi težavami.

In res, če pogledamo po svetu, vidimo, da je to nekaj navadnega, ako se brezvercu sreča smeji, pred pravičnim pa, ki zdihuje v bedi in revii, pa beži. Sreča bi morala biti plačilo za čednost, nesreča kazen za grešne strasti. Ker je pa le nasprotno, zato imenuje že svetopisemski pridigar to prikazen »drugo ničemurnost, ki se godi na svetu!« (Prid. 8, 14.) Le poglejmo okoli sebe in videli bomo, da govori pridigar resnico: »So pravični, katere hudo zadeva, kakor da bi bili delali dejanja hudobnih, in so hudobni, ki so si tako svesti, kakor da bi imeli dejanja pravičnih.« (l. c.)

Tu se potika nadarjen, pošten človek, ki bi res delal za človeško družbo, brez službe po svetu, in tam opravlja najimennitnejše službe človek brez vere, brez značaja, brez časti. Bogaboječ, pošten kmet se trudi in dela v potu svojega obraza: zjutraj vstane zarana pred solničnim vzhodom in gre spat pozno v noč, in kolikokrat mora še stradati s svojo družino; ošaben bogatin pa hodi z rokami na hrbtu na izprehod, na lov, v imenitne gostilne, kjer na dan toliko zapravi, kolikor bi zadostovalo ubogi družini za ves mesec, da bi se lahko pošteno preživljala. — Tu skrbni oče, ki s takim veseljem dela za svoje domačine in bi tako rad vse pripravil h kruhu, često tega ne more storiti, ker ga ovira nadležna bolezen, medtem ko je imeniten bogatin — postopač navadno zdrav in čvrst. — Koliko nadebudnih, pobožnih, čednostnih mladeničev se preseli v večnost v spomladi svojega življenja, in koliko pohotnežev, ki služijo le lastnemu mesu, dočaka visoko starost!

Ker si naš razum ne more razlagati, zakaj modri in dobri Bog, ki vlada svet, svojih ljubljencev ne odlikuje, temveč še celo zapostavlja za svojimi sovražniki, zato sklepa današnji svet, da se Bog za človeška dela čisto nič ne spremeni, in posledica je, da se taji božja previdnost in pravičnost. Ljudje se vdajajo časnemu veselju, hudim strastem, poizkušajo ugasiti in udušiti glas opominjajoče vesti, in postanejo tako sužnji strasti, sužnji greha . . .

Kdor pa veruje na vesoljno sodbo, pa ne bo tako sklepal in ne tako žalostno zašel. — Če bi bilo po smrti vsega konec, bi napačno sodbo ljudi o božji previdnosti lahko imeli za opravičeno, resnično; toda razodetje božje nas uči, da se prične po smrti za nas drugo življenje, življenje, v katerem bodo dobri in hudobni najprej sojeni in bodo potem prejeli zaslužen kazen ali plačilo za celo večnost. Zato nas dozdevna božja brezbriznost, ki pripušča, da mora pobožni mnogo več trpeti kot brezbožni, ne sme motiti, še manj pa zapeljati, da bi dvomili nad božjo previdnostjo. Dasiravno vidimo, da na tem svetu ne dobi

vsak takega plačila, kakršnega si je zaslužil, se vendar ne smemo pritoževati čez božjo previdnost, ker vemo, da bo prišel dan, ko bo božji Sodnik poplačal vsakemu po njegovih delih. (Rim. 2, 6.) Na dan sodbe bodo dobri povišani, hudobni ponižani, takrat bodo dobili dobri zadoščenje za vse krivice, za vsa preganjanja, za vso bedo, ki so jo morali prenašati v trudapolnem življenju. Kakor je v svetopisemski priliki gospodar ob času žetve ljuljko ločil od pšenice ter jo sežgal, žito pa shranil, ravnotako bo Sin človekov na dan sodbe dobre ločil od hudobnih, povabil pravične k sebi v nebeško veselje, pahnil hudobne v nepopisljivo trpljenje, večno pogubljenje.

Na ta dan si bosta podali roke sreča in čednost, na ta dan bo prejel vsak zaslužno plačilo in takrat bo vsem očito, kako Bog modro in pravično vlada.

II. Vera in vesoljno sodbo naj bo nadalje naša b r a m b a , naš ščit z o p e r h u d o , zoper grešne strasti!

Kajneda, čutni ljudje smo, dragi moji, in bolj smo nagnjeni k slabemu, kot k dobremu. Kako se nam prilizujejo grešne strasti in nas vabijo v svoje zanjke! Naša sprijena narava se pa kaj rada vda in ustreže strasti, ki se tako prijazno ponuja; to pa še posebno takrat, če smo na samem, če mislimo, da bo vse ostalo tajno, prikrito. Strah pred časno kaznijo ali nesrečo ali sramoto je dandanes pogosto edini vzrok, da se ta ali oni človek zdrži kakega hudega dejanja. Misel: »Kaj bodo pa ljudje rekli, če to zvedo,« odvrne marsikaterega od zlobnega početanja. Ako pa misli današnji svet, da ga ljudje ne bodo videli, da bo lahko grešil brez kazni, tedaj pa pravi: »le grešimo, le uživajmo, saj smo samo enkrat na svetu!«

Pravični človek pa, ki véruje na vesoljno sodbo, pa ne bo tako govoril. Če bi tudi lahko na skrivnem grešil, tešil svoje strasti tako, da bi noben človek za to ne vedel, vendar misli sam pri sebi takole: »Kaj mi pomaga, če moji tovariši ne zvedo o mojih zločinih, kaj, če me ravno ti ne bodo sramotili in kazali s prstom za menoj, češ, glej ga, kakšen je, kdo bi si bil mislil . . . Vsevedni Bog jih ne bo pozabil, in kadar bo prišel kot sodnik, »bo razsvetlil, kar je v temi skritega, in bo misli src razodel« (I. Kor. 4, 5). Takrat bo očita moja hudobija angelom in ljudem, in osramočen bi moral stati pred njimi. Kaj mi torej koristi, če ostane ta hudobija za sedaj skrita in uidem jaz rokam svetne pravice in časni kazni, kot bi se pa moral tresti pred božjo pravico, ki hudo ravnotako kaznuje, kakor dobro poplača.«

Vidite, predragi kristjani, tako nas mora misel na vesoljno sodbo odvrčati od hudega tudi takrat, če nas ljudje ne vidijo.

Mnogo je na svetu ljudi, ki vsak dan bolj predrzno greše, češ, saj se Bog nič ne zmeni za naše hudobije. Ker je Bog neskončno usmiljen in ker noče smrti grešnika, temveč da se spokori in živi, zato se mnogi vdajo predrznemu upanju, da se greha ne bo kaznoval. S ponosom in ošabnostjo trobijo okoli

po svetu: »Mi smo storili že mnogo hudega, in kaj se nam je zgodilo? Prav nič! Bog se ne meni za naša dejanja, naj si bodo dobra ali huda.« Da ne bomo tudi mi tako mislili in odprli grehu vrat svojega srca, se spomnimo večkrat na vesoljno sodbo, ki nas bo obvarovala pred to brezbožnostjo. Če usmiljeni Bog na tem svetu naših krivic in hudobij ne kaznuje, stori to, ker hoče, da bi se poboljšali; toda na onem svetu, ko bo sodil vesoljni svet, bo pa pokazal svojo pravičnost, tam bo hudobija morala biti kaznovana, kaznovana toliko bolj, kolikor dalje časa ji je bilo na tem svetu prizanešeno in kolikor več priložnosti je imel človek, da bi se ji odpovedal in pričel pošteno živeti. Zato pravi apostol: »Zakaj zaničuješ bogastvo njegove dobrote in potrpežljivosti in prizanesljivosti? Ali ne veš, da te božja dobrotta vodi k pokori? S svojo trdovratnostjo in nespokornim srcem si pa nakopavaš jezo za dan jeze, ko se razodene pravična sodba božja, ki povrne vsakemu po njegovih delih« (Rim. 2, 4—6).

Tako naj nas torej misel na vesoljno sodbo odvrča od hudega. Ravnajte se torej — dragi moji — po nasvetu modrega Siraha, ki pravi: »V vseh svojih delih se spominjaj svojih poslednjih reči in vekomaj ne boš grešil« (7, 40). Ako ste preslabi, da bi se ustavljali mesenim skušnjavam iz ljubezni do Boga, iz spoštovanja do njegovih zapovedi, se spomnite sodbe, pri kateri bodo naši grehi razodeti vsemu svetu, spomnite se pa tudi na žalostne posledice greha in nikoli več ne boste grešili.

III. Misel na vesoljno sodbo naj nas slednjič n a v a j a t u d i k d o b r e m u.

Delati moramo dobro že radi tega, ker je to lepo in spodbudno; vendar se pa često zgodi, da se tudi dobri ljudje naveličajo pošteno živeti, če vidijo, da se njih poštenost ne vpoštevata, da ostane brez plačila, brez priznanja, in se morajo vrhutega še boriti z vsakovrstnimi težavami. Ako vidijo — recimo — pravični, kako se zapostavljajo za ljudmi, ki jih prekašajo po srcu in razumu, kako se jim ponujajo imenitne službe, medtem ko morajo sami, ki imajo vendar dosti večjo zmožnost kot drugi, malodane stradati . . ., če vidijo, kako se brezbožnež, ki se ne ozira na nobeno postavo, ki greši, kolikor se mu poljubi, topi v sreči in izobilju, medtem ko dobivajo sami udarec za udarcem od bridke usode —, če vidijo nadalje, kako svet plačuje hudobijo, čednost pa zatira, kako naj bi potem še pošteno živeli? »Kaj nam pomaža,« si mislijo, »če nedolžno živimo? Zakaj naj bi se še nadalje zatajevali in poprijemali čednosti? Saj vidimo, da se godi brezbožnim boljše kot nam; zdi se, da je Bogu vseeno, čednost ali hudobija; zato bomo pa v prihodnje delali, kar se bo nam zdelo.« In tako zapuste pot pravice in stopijo v službo satana, kateremu služijo z grehom.

Živa vera v vesoljno sodbo nas bo tudi pred to nesrečo obvarovala. — Ako se naše čednosti zaničujejo pred svetom,

bodimo potolaženi, kajti prišel bo dan, ko bo Sodnik sveta, ki pozna naša srca, pred vsem svetom pokazal naše čednosti. Če se moramo pa pri svoji pobožnosti bojevati tudi še z drugimi težavami in neprilikami, se ne dajmo oplašiti, kajti poplačani bomo na dan sodbe stoterno.

Misel na vesoljno sodbo naj nas zato napeljuje k dobremu, zlasti k ljubezni do bližnjega: dela usmiljenja nas bodo namreč na sodnji dan najbolj zagovarjala in priporočala strogemu Sodniku. Niti kozarec mrzle vode, ki jo ponudimo žejnemu bratu, ne bo takrat pozabljen. Karkoli storimo dobrega svojemu bližnjemu iz ljubezni do Boga, velja pred njim ravno toliko, kakor da bi bili njemu storili. Sam Kristus namreč pravi: »Resnično vam povem, karkoli ste storili kateremu teh mojih najmanjših bratov, ste meni storili« (Mat. 25, 40).

Ne dajmo se torej varati od ljudi, ki nam s priliznjenimi besedami žele le hudo, in ne hodimo po poti tega sveta, ki vodi v večno pogubljenje. Delajmo dobro, bojujmo se za sv. vero, za čednosti in kažimo svojo vero tudi na zunanje z dobrimi deli, ki nam jih bo Vsemogočni obilno poplačal.

Predragi moji! Bodimo hvaležni Jezusu, da nam je razodel resnico vesoljne sodbe, ki nam nudi toliko pripomočkov k večnemu življenju. Naj nam utrjuje ta sveta resnica vero in zaupanje v božjo previdnost ter nas varuje pred grehom in vodi k čednosti. Kadar bo pa zapela na sodnji dan trobenta nad našimi grobovi ter nas zbudila iz našega spanja k novemu življenju, bomo vstali ter šli pogumno pred Sodnika, pred katerim bodo takrat trepetali hudobni, ter neustrašeno dali račun o svojem življenju, o svojem hiševanju. Amen.

K. B.

Pogled na slovstvo.

1. Dr. I. E. Zorè: **V tem znamenju boš zmagal!** Zgodovinske slike iz prvih krščanskih stoletij. Izdala in založila Družba sv. Mohorja v Celovcu. 1913.

V letu Konstantinovega jubileja je prav primerno, da je Mohorjeva družba izdala to knjigo. Saj naše ljudstvo še premalo pozna ono dobo preganjanja in zato je tudi težko govoriti o pomenu Konstantinove zmage. Ni bil namen pisatelj pisati obširne, kritične zgodovine, podati je hotel le nekaj značilnih slik in prizorov iz časov katakomb. Iz bogate zakladnice krščanske starodavnosti je izbral le nekaj biserov, iz nepregledne armade borivcev za Kristusov križ je opisal le nekaj glavnih junakov, vmes pa je vpletel zgodbe glavnih preganjalcev na prestolu rimske države. Vendar pa se te slike ne morejo primerjati z navadnimi življenjepisi mučenikov. Kar je zapisal, je strogo zgodovinsko, ne pa legenda; kjer pride do veljave legenda, to vselej pove. In zdi se, da je značilne slike in glavne junake prav

srečno izbral. — Prvi junak je sv. Peter. Predstavi nam ga, ko je bil v ječi leta 42. Cerkev pa je neprenehoma molila zanj. Spremlja ga dalje v večno mesto Rim, kjer prejme mučeniško krono. Njegovo skrb za vernike nam kaže prva njegova okrožnica, kjer tako lepo tolaži svoje stiskane ovčice. — Drugo poglavje je naslovljeno: »Rodovina Flavijev«. Z imenom te cesarske rodovine je združenih precej imenitnih spominov, zlasti: Kolosej, Titov slavolok, katakombe Domitile. Zato nam slika krute, nečloveške igre v areni, padec Jeruzalema in skrivnostne prostore pod zemljo, kjer so počivala trupla slavnih Flavijev. — »Cesar Trajan in škof Ignacij« je naslovil naslednje poglavje. Primerja ta dva moža. Veliki antiohijski škof, tako velik po svoji žarni svetosti, koliko večji je še, ko ga gledamo poleg enega največjih paganov, kar jih je premožel rimski svet! Tam nedoslednost in zmedenost pojmov — tu jasnost in odločnost v prepričanju. Prav je, da je podal tudi njegovo prisrčno pismo, ki ga je pisal malo dni pred smrtjo; je v resnici junaški spev mlade Cerkve. — Za ljudstvo bolj težko umljiva slika bo »Justin«, ker nas popelje v modroslovje. Že prvo krščanstvo je dokazalo, da ni nasprotja med vedo in vero, med sveto Cerkvijo in državnim blagrom. Zanimiv pa je gotovo zapisnik sodniške preiskave, ki se je ohranil iz 2. stoletja. — Ljubezniva je legenda sv. Cecilije. V tej svetnici se javlja zmagá deviškega mučeništva, najlepša zmagá. Zato je kiparstvo, slikarstvo in poezija že v prvih časih to svetnico tako visoko proslavila, dá, celo olepšala in poživila. — Tesno zvezo med mučeništvom in presveto Evharistijo nam kaže zgodba sv. Perpetue. Bral in bral bi vedno to prisrčno zgodbo, kako je prejela svetnica neko skrivnostno jed iz rok božjega Pastirja in takoj razumela, da jo čaka mučeniška smrt. — »Novi boji« nam slikajo vso krutost in zvijačnost rimskih tiranov v boju zoper sveto Cerkev v 3. stoletju. Poleg junaških mučencev pa je bilo treba tudi velikih molilcev, zato se v tej dobi (izza Decija) začenja puščavniško in redovniško življenje. — Naslednje poglavje, »Cerkev v katakombah«, nas popelje v podzemski Rim, v katakombe. — Pisatelj zavrača napačno mnenje o katakombah; katakombe so bile pokopališča mrtvih; Cerkev pa razen ob času najhujšega preganjanja nikakor ni živela v katakombah, kakor se navadno misli. Popiše tudi ob kratkem zgodovino raziskovanja teh skrivnostnih celic. — Ker je prej bolj splošno razpravljal o katakombah, zato nas sedaj pisatelj popelje v največje in najslavnejše katakombe, v Kalistove katakombe; razlaga nam napise in simbole na stenah in pokaže njihov pomen za apologetiko in dogmatiko. — »Zadnji boji«, še zadnji temni oblak je prišel nad sveto Cerkev pod cesarjem Dioklecijanom. Smrt je zapisana vsem kristjanom, vsem krščanskim knjigam in listinam; Cerkev je dobila nove mučenike, izmed mnogih ljubeznivo sv. Nežo, ki so jo tako slavili veliki cerkveni učeniški. — Zadnji prizor je »Zmagá«. Cerkev je bila preizkušena v bojih in prišel je čas, »ko je mogočne treščil s prestola, ponižne pa je povzdignil«. Po znanem pisatelju De Waal nam dramatično slika zadnji boj med rimskimi bogovi in svetim križem; razjasnilo se je mračno nebo in zasijalo je solnce svobode sveti Cerkvi. — Te prizore, te slike je izbral pisatelj. Mislim, da jih je srečno izbral; morda bi kdo pogrešal zgodbo sv. Tarzicija, pa mogoče bi delo preveč naraslo. Mislim, da bo tudi slovensko ljudstvo v letu jubileja z veseljem prebiralo zlasti nekatere slike in se učilo iz knjige ljubezni do svete Cerkve, videlo bo, da je nevesta Kristusova nepremagljiva. Tudi vsakemu duhovniku bo knjiga draga; saj kolikokrat je treba govoriti o tej slavni dobi svete Cerkve, a je bilo treba iskati po tujih knjigah.

Fr. H.

2. **Bogoslovska smotra.** Izdaje profesorski zbor bogoslovskega fakulteta kr. sveučilišta Franje Josipa I. u Zagrebu. Odgovorni urednici dr. Josip Pazman i dr. Fran Barac. Zagreb. — V 11. zvezku leta 1910. je »Duhovni Pastir« že opozoril na to hrvatsko revijo. Takrat smo imeli v rokah šele prva dva zvezka »Bogoslovske smotre«. Sedaj bo imela v kratkem že štiri leta svojega obstoja za seboj, in urednikoma kot sotrudnikom v pohvalo radi priznamo, da so se naše nade, ki smo jih takrat imeli, vse-

skozi uresničile. Tendenca časopisa je ostala znanstveno-praktična, podobno kot pri našem »Voditelju«. Nekako polovico vsakega zvezka zavzemajo znanstveni članki, ki se po vsebini precej enakomerno porazdele v vse stroke bogoslovne vede. Naj omenim poleg tistih razprav, ki so bile že navedene leta 1910, v »Duhovnem Pastirju«, še sledeče važnejše: Dr. Janko Šimrak, Brak podjakona poslije regjenja prema pravu Istočne cerkve; isti, Sv. Ignacije Antiohijski i primat rimske stolice; dr. Rudolf Vimer, Istočni običaji i sv. Pismo; dr. Fran Barac, Je li Isus Krist živio? — Dr. Rudolf Vimer, Malta ili Mljet? — Dr. Svetozar Ritig, Martirologij srijemsko-panonske metropolije; isti, Konstantin Veliki u cerkvenoj i svjetskoj povijesti; dr. Josip Marič, Što so učili Agnoete? in Ženitbe među naravnim sorodnicima; dr. I. A. Ruspini, Bitna forma sklapanja braka in Uvjeti valjanog braka katolika; don Fr. Bulić, dr. J. Bervaldi, Kronotaksa spljetskih nadbiskupa in Kronotaksa solinskih biskupa (pojasnjeno z več tabelami); Janko Barle, Naše diecezanske sinode; dr. Dragutin Peček, Pontifikat Bonifacija VIII.; U. Talijsa, Da li je u Bibliji absolutna ili relativna istina? in še nekatere druge krajše razprave. — V drugo polovico vsake številke so uvrščene odredbe sv. stolice, bilješke iz bogoslovne literature (apologetične, biblične, zgodovinske, juridične, dogmatične, homiletične). Precejšen del zavzemajo tudi recenzije novih teoloških del in pregled časopisov. »Bogoslovska smotra«, ki je od tretjega letnika naprej samostojen časopis (prvi dve leti je bila le priloga »Katoličkog lista«), stoji na taki višini, da ji ne želimo nič drugega, kakor ob novem letu dosti novih naročnikov, ne samo med Hrvati, temveč i med Slovenci, ki bodo list gmotno vzdrževali. Izhaja štirikrat na leto in stane 4 K, za inozemstvo 5 K, za bogoslovce in dijake 2 K.

Dr. S.

Glasba.

Domoljubni pevec. Zbirka ljudstvu priljubljenih pesmi. — Pred 20 leti je izdala Tiskarna sv. Cirila v Mariboru dva snopiča narodnih pesmi, ki sta bila že pred leti razprodana. Vedno je zopet posebno mladina povpraševala po teh pesmicah. A ni jih bilo. Zdaj pa je tiskarna sv. Cirila zopet izdala zbirko domačih slovenskih pesmi pod imenom »Domoljubni pevec«. Zbirka obsega 75 najlepših pesmic. Vsem prijateljem slovenske pesmi, posebno pa mladini in društvom to zbirko prav toplo priporočamo. Stane pa komad s poštnino vred 40 vin. Najboljše je, da se znesek pri naročilu vpošlje naprej v znamkah. Naroča se pod naslovom: Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Priporočilo knjig.

Katoliška Bukvarna priporoča iz svoje založbe nastopni knjigi, ki ju je izdala Marijina družba v ljubljanskem semenišču:

1. O. J. Lintelo: **Mladini!** Pogosto in vsakdanje sv. obhajilo. K — 30, 20 izvodov ali več po K — 25.

Knjižica prepričevalno govori o potrebi pogostnega sv. obhajila za mladino; obsega tudi daljšo in krajšo pripravo in zahvalo za pogostno in vsakdanje sv. obhajilo.

2. O. J. Lintelo: **Staršem in vzgojiteljem!** Navajajte otroke, da bodo hodili pogosto k sv. obhajilu. K — 25, 20 izvodov in več po K — 20.

V drugi izdaji priljubljene knjižice so natisnjeni tudi odloki sv. očeta Pija X. o pogostnem in vsakdanjem sv. obhajilu.